

**VYSOKÁ ŠKOLA EVROPSKÝCH A REGIONÁLNÍCH
STUDIÍ, Z. Ú., ČESKÉ BUDĚJOVICE**

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

**PRÁVO NA INFORMACE A TRANSPARENTNOST
OBECNÍCH SAMOSPRÁV SE ZAMĚŘENÍM NA
OKRES TACHOV**

Autor práce: Šárka Strejcová, DiS.

Studijní program: Veřejná správa

Forma studia: Kombinovaná

Vedoucí práce: Mgr. Zuzana Kocíková, MBA, LL.M.

Katedra: Katedra managementu veřejné správy

2026

VYSOKÁ ŠKOLA EVROPSKÝCH A REGIONÁLNÍCH STUDIÍ, z. ú.
Žižkova tř. 1632/5b, 370 01 České Budějovice

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Jméno a příjmení studenta: Šárka Strejcová, DiS.

Studijní program: Veřejná správa

Forma studia: Kombinovaná

Místo studia: Příbram

Název bakalářské práce: Právo na informace a transparentnost obecních samospráv se zaměřením na okres Tachov

Název bakalářské práce v anglickém jazyce: The Right to Information and Transparency of Municipal Self-Governments with a Focus on the District of Tachov

Katedra: Katedra managementu veřejné správy

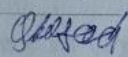
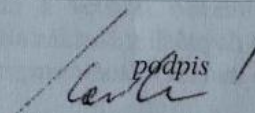
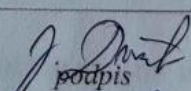
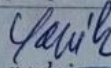

Vedoucí bakalářské práce (jméno a příjmení, včetně titulů): Mgr. Zuzana Kocíková, MBA, LL.M.

Datum zadání bakalářské práce (měsíc, rok): říjen 2025

Cíl bakalářské práce:

Hlavním cílem práce je zhodnotit, jak obce v okrese Tachov uplatňují principy práva na informace a transparentnosti a posoudit, jak občané vnímají dostupnost a otevřenost informací o činnosti svých obcí.

Vedlejším cílem práce je identifikovat silné a slabé stránky přístupu obcí k transparentnosti a na základě těchto zjištění navrhnout konkrétní doporučení a opatření ke zlepšení informovanosti a komunikace s veřejností.

Student: Šárka Strejcová, DiS.	28.11.2025 datum	 podpis
Vedoucí práce: Mgr. Zuzana Kocíková, MBA, LL.M.	26.11.2025 datum	 podpis
Schvalují zadání bakalářské práce:		
Vedoucí katedry: doc. Ing. Jiří Dušek, Ph.D.	11.12.2025 datum	 podpis
Prorektor pro studium a vnitřní záležitosti: doc. PhDr. Miroslav Sapík, Ph.D.	11.12.2025 datum	 podpis
Rektor: doc. Ing. Jiří Dušek, Ph.D.	11.12.2025 datum	 podpis

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci vypracoval(a) samostatně, na základě vlastních zjištění a s použitím odborné literatury a materiálů uvedených v seznamu použitých zdrojů.

Prohlašuji, že v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 Sb. v platném znění souhlasím se zveřejněním své bakalářské práce v elektronické podobě ve veřejně přístupné části infodisku VŠERS, a to se zachováním mého autorského práva k odevzdanému textu této kvalifikační práce. Souhlasím dále s tím, aby toutéž cestou byly v souladu s uvedeným ustanovením zákona č. 111/1998 Sb. zveřejněny posudky vedoucí(ho) a oponentů práce i záznam o průběhu a výsledku obhajoby kvalifikační práce. Rovněž souhlasím s porovnáním textu mé kvalifikační práce systémem na odhalování plagiátů.

.....

Děkuji vedoucí bakalářské práce Mgr. Zuzaně Kocíkové, MBA, LL.M. za cenné rady, připomínky a metodické vedení práce.

.....

ABSTRAKT

STREJCOVÁ, Š. Právo na informace a transparentnost obecních samospráv se zaměřením na okres Tachov. České Budějovice: Vysoká škola evropských a regionálních studií, 2026. s. 57 Vedoucí bakalářské práce: Mgr. Zuzana Kocíková, MBA, LL.M.

Klíčová slova: Právo na informace, transparentnost, veřejná správa, obecní samospráva, okres Tachov

Tématem bakalářské práce je analýza a zhodnocení uplatňování principů práva na informace a transparentnosti v rámci obecní samosprávy v okrese Tachov. Práce se zaměřuje na teoretické vymezení institutu práva na informace jako jednoho ze základních prvků veřejné správy a jeho implementaci do činnosti orgánů územní samosprávy. Součástí výzkumu bude zkoumání, jak vybrané obce okresu Tachov plní povinnosti stanovené zákonem č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím, a jakým způsobem zajišťují dostupnost a přehlednost informací pro občany. Dále je kladen důraz na analýzu úrovně transparentnosti samosprávných procesů a na vnímání otevřenosti obecních úřadů ze strany veřejnosti.

Cílem práce je přispět k hlubšímu poznání fungování práva na informace na úrovni menších územních samosprávných celků a identifikovat případné nedostatky či bariéry, které mohou ovlivňovat úroveň transparentnosti v praxi.

ABSTRACT

STREJCOVÁ Š. The right to information and transparency of municipal self-governments with a focus on the district of Tachov. České Budějovice: The College of European and Regional Studies, 2026. s. 57 pp. Supervisor: Mgr. Zuzana Kocíková, MBA, LL.M.

Key words: Right to information, transparency, public administration, municipal government, Tachov district

The topic of the bachelor thesis is analysis and evaluation of the application of the principles of the right to information and transparency within the framework of municipal self-government in the Tachov district. The work focuses on the theoretical definition of the institute of the right to information as one of the basic elements of public administration and its implementation in the activities of local self-government bodies. The research will examine how selected municipalities in the Tachov district fulfill the obligations set out in Act No. 106/1999 Coll., on free access to information, and how they ensure the availability and clarity of information for citizens. Furthermore, emphasis is placed on the analysis of the level of transparency of local government processes and the public's perception of the openness of municipal authorities.

The aim of the work is to contribute to a deeper understanding of the functioning of the right to information at the level of smaller local self-government units and to identify any shortcomings or barriers that may affect the level of transparency in practice.

Obsah

Úvod.....	8
1 Cíl a metodika bakalářské práce	10
2 Základní pojmy	11
2.1 Historický vývoj práva na informace	12
2.2 Právní úprava.....	13
3 Zákon o svobodném přístupu k informacím.....	16
3.1 Formy poskytování informací ve veřejné správě.....	17
3.2 Povinné subjekty poskytující informace.....	18
3.3 Omezený přístup k informacím.....	20
3.4 Ochrana práva na informace a soudní přezkum.....	23
4 Transparentnost a otevřenost.....	27
5 Dotazníkové šetření a cíle výzkumu.....	30
5.1 Metoda výzkumu.....	31
6 Vyhodnocení dotazníkového šetření.....	33
6.1 Charakteristika respondentů.....	33
6.2 Stanovení hypotéz.....	34
6.3 Informovanost občanů o činnosti obce.....	34
6.4 Vyhodnocení hypotéz.....	45
6.5 Diskuze.....	46
7 Návrhy opatření.....	48
Závěr.....	50
Seznam použitých zdrojů.....	51
Seznam grafů.....	53
Seznam příloh.....	54

Úvod

Právo na informace patří mezi základní pilíře demokratického právního státu. Občan má mít možnost získávat informace o činnosti orgánů veřejné správy, aby mohl kontrolovat jejich rozhodování a hospodaření s veřejnými prostředky. Transparentnost a otevřenost úřadů proto hrají důležitou roli při budování důvěry mezi občany a veřejnou správou.

Toto téma je považováno za aktuální, jelikož právě informovanost občanů výrazně ovlivňuje jejich zapojení do veřejného dění a vnímání práce obce. V praxi se však úroveň poskytování informací může lišit podle velikosti obce i podle přístupu konkrétní samosprávy. Práce se zaměřuje na uplatňování práva na informace a úroveň transparentnosti obecní samosprávy v okrese Tachov. Cílem je zjistit, jak obce v okrese plní své povinnosti podle zákona č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím, jak občané hodnotí dostupnost informací o činnosti své obce. Otevřenost samosprávy je proto klíčovým prostředkem kvality jejího řízení a přístupu k občanům.

Zatímco větší města obvykle disponují dostatečnými administrativními a technickými kapacitami pro splňování požadavků transparentnosti, u menších obcí může být zajištění otevřenosti komplikovanější. V tomto kontextu je vhodné zkoumat, jakým způsobem menší obce skutečně plní své informační povinnosti a jak občané hodnotí jejich přístup k informování veřejnosti.

V teoretické části se práce zabývá vymezením pojmu veřejná správa, transparentnost a právními základy práva na informace v České republice. Dále bude pozornost věnována historickému vývoji otevřenosti veřejné správy a podrobné analýze zákona č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím. Praktická část je založena na analýze webových stránek vybraných obcí okresu Tachov a dotazníkovém šetření mezi obyvateli, který zjišťuje jejich zkušenosti s přístupem obcí k poskytování informací. Bude zjišťováno jejich vnímání otevřenosti a dostupnosti informací o činnosti obecních samospráv. Výsledky jsou porovnány mezi menšími a většími obcemi s cílem identifikovat hlavní problémy v oblasti transparentnosti. Na základě zjištěných poznatků budou formulovány návrhy a doporučení ke zlepšení transparentnosti činnosti obecních samospráv v okrese Tachov.

Cílem práce je nejen popsat aktuální stav, ale také identifikovat případné nedostatky a navrhnout opatření ke zvýšení transparentnosti obecních úřadů v okrese Tachov.

Současně je třeba zdůraznit, že právo na informace nepředstavuje pouze formální nárok občanů, ale i důležitý nástroj kontroly veřejné moci. Aktivní přístup orgánů veřejné správy k poskytování informací může významně přispět ke zvýšení důvěry veřejnosti a k posílení principů dobré správy. Transparentnost tak není pouze legislativním požadavkem, ale i praktickým předpokladem efektivního fungování veřejné správy.

V kontextu současného vývoje společnosti, zejména s ohledem na digitalizaci a rozvoj informačních technologií, se navíc zvyšují nároky na dostupnost a srozumitelnost poskytovaných informací. Obce jsou stále více nuceny reagovat na očekávání občanů, kteří požadují rychlý a jednoduchý přístup k informacím prostřednictvím elektronických nástrojů. Tato skutečnost klade důraz nejen na samotné zveřejňování informací, ale také na jejich kvalitu, přehlednost a aktuálnost.

Z tohoto důvodu je problematika transparentnosti a přístupu k informacím nejen aktuální, ale i dlouhodobě významná pro fungování demokratického státu a rozvoj místní samosprávy.

1 Cíl a metodika bakalářské práce

Hlavním cílem této bakalářské práce je zjistit, jak obce v okrese Tachov naplňují principy práva na informace a transparentnosti a jak občané vnímají dostupnost informací o činnosti svých obcí. Práce je zaměřena na to, jak obce plní povinnosti ze zákona č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím a jakým způsobem informace aktivně zveřejňují. Dále porovnává, zda existují rozdíly v přístupu k informování mezi menšími a většími obcemi okresu Tachov. Součástí bude také vyhodnocení názorů občanů prostřednictvím dotazníkového šetření a návrh opatření, která by mohla přispět k větší otevřenosti a informovanosti samospráv v regionu.

Metodika práce vychází z kombinace teoretického a praktického přístupu. Teoretická část se věnuje zpracování odborné literatury, právních předpisů a dostupných dokumentů, které se týkají fungování veřejné správy, práva na informace a principů transparentnosti. Hlavním zdrojem je především zákon 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím, a další související právní normy a odborné publikace. Tato část pomáhá vytvořit teoretický rámec pro lepší pochopení praktických zjištění a zároveň poslouží jako podklad pro stanovení hodnotících kritérií v analytické části.

Praktická část je postavena na dvou hlavních metodách – obsahové analýze a dotazníkovém šetření. V rámci obsahové analýzy budou zkoumány webové stránky vybraných obcí okresu Tachov. Hodnoceno bude především, jaké informace obce zveřejňují, zda jsou v souladu se zákonnými požadavky a jaká je jejich přehlednost a aktuálnost. Součástí hodnocení bude i zjištění, zda jsou veřejně dostupné dokumenty jako rozpočty, závěrečné účty, zápisy ze zasedání zastupitelstva nebo smlouvy zveřejňované v registru smluv.

Dotazníkové šetření bude provedeno mezi obyvateli vybraných obcí okresu Tachov. Jeho cílem bude zjistit, jak občané vnímají dostupnost informací, jejich kvalitu a celkovou otevřenost obecních úřadů. Dotazník se zaměří mimo jiné na to, zda se setkali s problémem při jejich získávání a jak hodnotí komunikaci obce s veřejností.

Získané informace budou následně zpracovány do přehledných tabulek a grafů, doplněných o slovní interpretaci.

2 Základní pojmy

Pro pochopení problematiky práva na přístup k informacím ve veřejném sektoru je nutné objasnit základní pojmy. Veřejnou správu lze definovat jako souhrn činností, jejichž prostřednictvím stát a územní samosprávné celky zajišťují správu veřejných záležitostí. Jedná se o výkon veřejné moci, který je realizován jednak státní správou, jednak samosprávou. Zatímco státní správa je vykonávána orgány státu a je řízena centrálně, samospráva představuje správu veřejných záležitostí na místní úrovni, zejména prostřednictvím obcí a krajů.

Veřejná správa tak zahrnuje široké spektrum činností, jako je rozhodování o všech právech a povinnostech občanů, poskytování veřejných služeb nebo správa veřejných financí. Právě v rámci veřejné správy se uplatňuje právo na informace, které umožňuje občanům kontrolovat činnost veřejných institucí a přispívá k transparentnosti jejich fungování. Je důležité se zaměřit na téma veřejné správy, která je základním pilířem správního práva. Správní právo je ta část právního řádu, která upravuje veřejnou správu.¹

Právo na informace je právní institut, který se uplatňuje jak ve státní správě, tak v samosprávě, a jeho cílem je zajistit transparentnost a kontrolu činnosti veřejné moci prostřednictvím poskytování informací občanům. Hlavní je pojem informace, kterou vymezuje zákon o informacích. Definice informace je jakýkoli zaznamenaný obsah, bez ohledu na jeho formu, tzn. text, obraz, zvuk, elektronický záznam apod.²

Zákon obsahuje vymezení pojmu informací. Za informace se nepovažují některé skutečnosti, které nejsou samy o sobě obsahem, ale spíše názorem, vytvářením či zpracováním nového obsahu. Dále za informaci není považován počítačový program. Počítačový program je autorským dílem, a tak je vyloučen z poskytování podle zákona o informacích, a to i na základě licenčních a pod licenčních smluv.³

Dalším důležitým pojmem je dálkový přístup. Dálkový přístup představuje významný prostředek pro zajištění otevřenosti a dostupnosti informací, neboť umožňuje veřejnosti snadno a rychle získat potřebné údaje bez nutnosti osobní návštěvy úřadu. Možností dálkového přístupu pro účel tohoto zákona je přístup k informaci neomezeného okruhu žadatelů pomocí sítě nebo služby elektronických komunikací.⁴

2.1 Historický vývoj práva na informace

Informace byly vždy základním nástrojem řízení společnosti. Již ve středověkých civilizacích, například v Egyptě, Mezopotámii či Číně, se uchovávaly záznamy o daních, obyvatelstvu nebo vlastnictví půdy. Písmo vzniklo právě z potřeby organizace a uchování těchto údajů, přičemž prvními nosiči informací byly klínové písmo, hieroglyfy či papyrus. V té době byly informace centralizované a sloužily tedy jen výhradně vládci a všem úředníkům.

Ve středověku a raném novověku se informace ve veřejné správě předávaly především osobně nebo písemně. S rozvojem byrokracie vznikaly Kanceláře a registry, které umožňovaly systematické vedení dokumentů. Přístup k informacím byl stále omezený a informace sloužily hlavně jako prostředek moci.

V 19. století, s rozvojem moderního státu a industrializace, se začaly vytvářet statistiky, matriky a evidence obyvatel. Informace se staly nezbytným nástrojem řízení společnosti a jejich organizace byla víc propracovanější. Ovšem přístup občanů k těmto údajům zůstával stále omezený.

V období totality existovala dílčí úprava práva na informace v rozličných právních předpisech. Převážně bylo toto právo zastoupeno institutem nahlížení do spisu a to podle § 65 zákona č. 141/1961 Sb., trestní řád, či § 38 právního řádu. V politice komunistického režimu nebylo žádoucí právo na informace komplexněji upravovat. Z tohoto důvodu k tomu došlo až po roce 1989, a to Ústavním zákonem, kterým se uvozuje Listina základních práv a svobod č. 2/1993 Sb., jako ústavní zákon Federálního shromáždění České a Slovenské Federativní republiky. Před přijetím zákonů o informacích se žadatelé opírali o Listinu, dílčí zákony a jejich ustanovení a subsidiárně se používal SŘ jako procesní předpis. Povinné subjekty se žádostmi o informace příliš nezabývaly a odmítaly je i neprocesní úkony, vůči kterým nebylo opravných prostředků. Až ke konci 20. století bylo právo na informace posunuto na vyšší úroveň z hlediska možnosti jeho vynucení, a to přijetím zákonů o informacích, neboť se zvýšila úspěšnost

žadatelů u soudů i z toho důvodu, že soudy se přikláněly na stranu žadatelů a jejich práva na informace.⁵

V současnosti informační technologie umožňují fungování eGovernmentu, elektronické komunikace mezi občany a státem. Dále systémy jako datové schránky, Portál občana nebo Czech POINT usnadňují efektivní přístup k informacím a podporují otevřenost dat. Zároveň se klade důraz na ochranu osobních údajů a kybernetickou bezpečnost.

2.2 Právní úprava

Právo na informace představuje jedno ze základních práv, která jsou nezbytná pro fungování demokratické společnosti a pro zajištění transparentnosti výkonu veřejné moci. Umožňuje občanům získávat informace o činnosti orgánů veřejné správy, a tím kontrolovat, jakým způsobem jsou vykonávány veřejné záležitosti. Základní právní rámec poskytuje Listina, která je součástí ústavního pořádku České republiky.

V článku 17 je zakotvena svoboda projevu a právo na informace. Právo na informace je zaručeno. Každý má právo vyjadřovat své názory slovem, písmem, tiskem, obrazem nebo jiným způsobem, jakož i svobodně vyhledávat, přijímat a rozšiřovat ideje a informace bez ohledu na hranice státu. Omezení tohoto práva je pouze zákonem a z důvodů ochrany práv a svobod druhých, bezpečnosti státu, veřejné bezpečnosti nebo veřejného zdraví.⁶

Právo na přístup k informacím je nedílnou součástí právních záruk zákonnosti ve veřejné správě. Jakožto součást záruk zákonnosti se jedná o právo, které slouží především k zabezpečení a realizaci práv a povinností fyzických a právnických osob.⁷

Každý má právo na svobodu projevu. Toto právo zahrnuje svobodu zastávat názory a přijímat a rozšiřovat informace nebo myšlenky bez zasahování státních orgánů a bez ohledu na hranice. Tento článek nebrání státům, aby vyžadovaly udělování povolení rozhlasovým, televizním nebo filmovým společnostem. Výkon těchto svobod, protože zahrnuje i povinnosti i odpovědnost, může podléhat takovým formalitám, podmínkám,

⁵ KORBEL, František. *Právo na informace: zákon o svobodném přístupu k informacím: zákon o právu na informace o životním prostředí: komentář*. 2. aktualiz. a dopl. vydání. Prah: Linda, 2005. s. 20-23. ISBN 80-7201-465-X.

⁶ ČESKO: zák. č. 2/1993 č. 17, odst. 1., 2. Sb. Listina základních práv a svobod

⁷ PRŮCHA, Petr. *Správní právo obecná část*. 8. vydání. Praha: Doplněk, 2012. s. 428. ISBN 978-80-7239-281-0.

omezením nebo sankcím, které stanoví zákon a které jsou nezbytné v demokratické společnosti v zájmu národní bezpečnosti, územní celistvosti nebo veřejné bezpečnosti, předcházení nepokojům a zločinnosti, ochrany zdraví nebo morálky, ochrany pověsti nebo práv jiných, zabránění úniku důvěrných informací nebo zachování autority a nestrannosti soudní moci.⁸

Každý má právo zastávat svůj názor bez překážky. Každý má právo na svobodu projevu; toto právo zahrnuje svobodu vyhledávat, přijímat a rozšiřovat informace a myšlenky všeho druhu, bez ohledu na hranice, ať ústně, písemně nebo tiskem, prostřednictvím umění nebo jakýmkoli jinými prostředky podle vlastní volby.⁹

Občan obce má právo vyjadřovat na zasedání zastupitelstva své stanoviska k projednávaným věcem.¹⁰ Informační systémy veřejné správy slouží k výkonu veřejné správy v elektronické podobě.¹¹ Návrh rozpočtu musí být zveřejněn nejméně 15 dnů před jeho projednáním.¹² Zadavatel je povinen dodržovat zásady transparentnosti, přiměřenosti a rovného zacházení.¹³ Lze tedy konstatovat, že mezinárodní právo zakládá právo na informace ve všech jmenovaných dokumentech, stejně jako v ústavním zákonu ČR.

Dalším důležitým aspektem právní úpravy práva na informace je jeho význam pro fungování demokratické společnosti. Transparentnost veřejné správy umožňuje občanům lépe porozumět rozhodovacím procesům veřejných institucí a zároveň posiluje jejich důvěru v činnost veřejné správy. Otevřený přístup k informacím zároveň i přispívá ke prevenci korupčního jednání a zvyšuje odpovědnost veřejných orgánů vůči občanům.

V podmínkách obecní samosprávy má právo na informace zvláštní význam, protože umožňuje občanům aktivně sledovat hospodaření obce, rozhodování zastupitelstva nebo způsob nakládání s veřejnými prostředky. Informace poskytované obcí mohou občanům pomoci lépe se orientovat v dění v obci a zároveň podporují jejich zapojení do veřejného života.

⁸ ČESKO: Sdělení č. 209/1992 Sb., Úmluva o ochraně lidských práv a základních svobod, čl. 10

⁹ ČESKO: Sdělení č. 120/1976 Sb., o Mezinárodním paktu o občanských a politických právech

¹⁰ ČESKO: § 16 odst. 2 zákona č. 128/2000 Sb., o obcích

¹¹ ČESKO: § 2 zákona č. 365/2000 Sb., o informačních systémech veřejné správy

¹² ČESKO: § 11 zákona č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů

¹³ ČESKO: § 6 zákona č. 134/2016 Sb., o zadávání veřejných zakázek

Právo na informace tak nepředstavuje pouze právní nárok jednotlivce, ale také důležitý nástroj kontroly veřejné správy ze strany veřejnosti. Díky tomu tedy dochází ke posilování principů otevřenosti, transparentnosti a odpovědnosti orgánů veřejné moci.

3 Zákon o svobodném přístupu k informacím

Zákon č. 106/1999 Sb. o svobodném přístupu k informacím je komplexním právním předpisem, který byl přijat na základě čl. 17 odst. 5 Listiny základních práv a svobod. V ČR před přijetím zákona o informacích nebyl platný zákon, který by upravoval úplný postup poskytování informací, tedy takový právní přístup, který by čl. 17 odst. 5 Listiny prováděl.¹⁴

Cílem zákona je umožnit občanům získávat informace o činnosti orgánů veřejné moci a dalších subjektů, kteří hospodaří s veřejnými prostředky nebo vykonávají veřejnou správu. Tento zákon tak posiluje princip otevřenosti a odpovědnosti veřejné správy vůči veřejnosti. Mezi nejčastější důvody, kdy informace poskytnout nelze, patří ochrana osobních údajů, obchodního tajemství nebo utajovaných informací.

Žádosti o informace se obvykle podávají písemně, ale zákon umožňuje také elektronickou formu. Pokud povinný subjekt informaci neposkytne, může žadatel podat odvolání nebo následně i stížnost. Tento systém kontrolních mechanismů zajišťuje, že právo na informace není pouze formální, ale reálně vymahatelné.

Zákon o svobodném přístupu k informacím je důležitým nástrojem pro posílení důvěry občanů ve veřejné instituce. Pomáhá předcházet korupci, podporuje veřejnou kontrolu a přispívá k větší otevřenosti státní správy i samosprávy.

Tento zákon upravuje pravidla pro poskytování informací a dále upravuje podmínky práva svobodného přístupu k informacím.¹⁵

Při postupu podle zákona o informacích platí subsidiarita Správního řádu. Podpůrně se také použije při řízení o odvolání, stížnosti pro počítání lhůt, doručování, náklady řízení. Také se použijí základní zásady činnosti správních orgánů, také ustanovení o ochraně proti nečinnosti a ustanovení § 178 SŘ pro určování nadřízeného orgánu.¹⁶

V souvislosti s členstvím ČR v Evropské unii a s povinnostmi z tohoto členství vyplývajících byly do zákona zapracovány příslušné předpisy EU. Příslušnými předpisy jsou myšleny směrnice Evropského parlamentu a Rady 2003/98/ES ze dne 17. listopadu

¹⁴ FUREK, Adam a kol. *Zákon o svobodném přístupu k informacím. Komentář*. 1. vydání. Praha: C.H. Beck, 2016. s. 2-5. ISBN 978-80-7400-273-1.

¹⁵ ČESKO: § 1 zákon č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím.

¹⁶ ČESKO: § 20 odst. 4. zákon č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím

2003 o opakovaném použití informací veřejného sektoru a směrnice Evropského parlamentu a Rady 2013/37/EU ze dne 26. června 2013, kterou se mění směrnice 2003/98/ES o opakovaném použití informací veřejného sektoru.¹⁷

3.1 Formy poskytování informací ve veřejné správě

Zákon o informacích rozlišuje dvě základní formy poskytování informací. První je na základě žádosti a druhá zveřejněním.¹⁸ Jestliže je poskytována informace povinnému subjektu v postavení žadatele, je mu poskytována za stejných podmínek jako jiným žadatelům.¹⁹

Rozdíl mezi formami vyplývá už z jejich označení. Při zveřejnění jsou uspokojeny informační potřeby neurčitého počtu adresátu a není zde přímý kontakt s povinnými subjekty, v případě žádosti tu naopak je konkrétní žadatel a bezprostřední kontakt mezi povinným subjektem a žadatelem. Zveřejnění lze rozlišovat na povinné a dobrovolné.²⁰

Zveřejnění povinné se týká zveřejňovaných povinných údajů a vyřazených žádostí. Zveřejnění dobrovolné záleží na rozhodnutí povinného subjektu. Zveřejněná informace může být vždy znovu vyhledána a získána, tzn. „vydána tiskem, nebo na jiném nosiči dat, vystavená na úřední desce, s možností dálkového přístupu, či je přístupná ve veřejné knihovně“.²¹ Každý povinný subjekt zveřejňuje informace o své činnosti na veřejně přístupném místě ve svém sídle a úřadovnách, a to i s možností dálkového přístupu.²²

Zveřejňované informace se poskytují ve všech jazycích a formátech, v jakých byly informace vytvořeny. Pokud je zveřejněná informace v elektronické podobě je také nutné, aby jeden z formátů byl otevřený a eventuálně i strojově čitelný. Povinný subjekt zveřejní s informací i Meta data, jestliže je to potřebné. Je žádoucí, aby formát i Meta data odpovídaly otevřeným formálním normám.²³

¹⁷ ČESKO: § 1 zákona č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím

¹⁸ KORBEL, František. *Právo na informace: zákon o svobodném přístupu k informacím: zákon o právu na informace o životním prostředí: komentář*. 2. aktualiz. a dopl. vydání. Praha: Linde, 2005. s. 95-96. ISBN 80-7201-532-X.

¹⁹ ČESKO: § 4 odst. 2. zákona č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím

²⁰ FUREK, Adam a kol. *Zákon o svobodném přístupu k informacím. Komentář*. 1. vydání. Praha: C.H. Beck, 2016. s. 2-5. ISBN 978-80-7400-273-1.

²¹ ČESKO: § 3 odst. 5. zákona č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím

²² § 5 odst. 1. zákona č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím

²³ FUREK, Adam a kol. *Zákon o svobodném přístupu k informacím. Komentář*. 1. vydání. Praha: C.H. Beck, 2016. s. 297-305. ISBN 978-80-7400-273-1.

Zveřejňovány jsou informace z registrů, evidencí, rejstříků a seznamů povinných subjektů, které jsou na základě zákona povinny zveřejňovat. Tyto informace lze použít jako otevřená data při různých činnostech, od vzdělání přes podnikání až ke kontrole povinných subjektů a veřejné správy. Povinné subjekty mají povinnost zaznamenat takovéto informace do národního katalogu otevřených dat. Konkrétní seznam informací vymezuje prováděcí právní předpis, kterým je zákon č. 106/1999 Sb., o ochraně osobních údajů.²⁴

Podle zákona č. 101/2000 Sb., o ochraně osobních údajů správce může zpracovat osobní údaje i bez souhlasu subjektů, pokud činí zpracování nutné pro jeho povinnosti jako správce podle jednotlivých právních předpisů.²⁵

V okrese Tachov jsou informace poskytovány prostřednictvím několika forem, které odpovídají zásadám otevřenosti a transparentnosti veřejné správy. Základním nástrojem je zveřejňování informací na oficiálních stránkách měst a obcí, kde se nachází elektronické úřední desky, rozpočty, záměry či zápisy z jednání zastupitelstev. Dále jsou informace občanům zpřístupňovány také na základě žádostí podle zákona č. 106/1999 Sb., o s, a také osobně na obecních a městských úřadech.

Významnou roli mají i místní zpravodaje a regionální média, například Tachovský deník, které informují o aktuálním dění v regionu. V některých obcích se využívají také moderní komunikační nástroje, jako jsou mobilní aplikace, e-mailové rozesílky nebo sociální sítě, které umožňují rychlejší a zároveň přímější šíření všech informací mezi občany a samosprávou.²⁶

3.2 Povinné subjekty poskytující informace

Zákon vymezuje subjekty, které mají povinnost poskytovat informace vztahující se k jejich působnosti. Jsou to tedy povinné subjekty. Patří sem státní orgány, územní samosprávné celky a jejich orgány a veřejné instituce. Povinnými subjekty jsou dále ty subjekty, kterým zákon svěřil rozhodování o právech, právem chráněných zájmech nebo povinnostech fyzických nebo právnických osob v oblasti veřejné správy, a to pouze v mezích té konkrétní rozhodovací činnosti.²⁷

²⁴ ČESKO: § 4b odst. 2. zákona č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím

²⁵ ČESKO: § 5 odst. 2. zákona č. 101/2000 Sb., o ochraně osobních údajů

²⁶ *Město Tachov*. Online. <https://www.tachov-mesto.cz/uredni-deska.html>. [cit. 2025-12-16].

²⁷ ČESKO: § 2 odst. 1-2. zákona č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím

Státními orgány se rozumí nejen orgány moci výkonné, ale i také moci zákonodárné a soudní. Určení orgánu státním je v případě jeho zakotvení ústavním zákonem č. 1/1993 Sb., Ústava ČR, ale i dalšími ústavními zákony a zákony.²⁸

Na základě judikatury bylo postavení státního orgánu jako povinného subjektu přiřknuto Veřejnému ochránci práv, a to konkrétněji jeho kanceláři (rozsudek NSS č.j. 2 As 58/20007 – 52). To platí i pro kancelář prezidenta republiky (rozsudek NSS 2 As 89/2006-107). Soudní moc zastupují všechny typy soudů, tedy také Nejvyšší správní soud a dále Ústavní soud.²⁹

Veřejné instituce jsou dalším povinným subjektem. Výklad veřejných institucí vyvolává určité obtíže, protože pojem veřejná instituce je neurčitým právním pojmem. Teorie práva a judikatura Ústavního soudu uvádí shodné pojmové znaky instituce jako zřízení zákonem, naplňování veřejného účelu, hospodaření s veřejnými prostředky, působnost a pravomoc stanovená zákonem a státní dohled nad jejich činností. Ústavní soud v nálezu č.j. III. ÚS 686/02 definoval, že veřejné instituce je nutno považovat za veřejné nadace a veřejné fondy, veřejný ústav, veřejný podnik.³⁰

Poslední kategorií povinných subjektů jsou „*ty subjekty, kterým zákon svěřil právo rozhodovat o právech a povinnostech osob, a to pouze v rozsahu rozhodovací pravomoci*“. Informační povinnost je tedy omezena pouze na rozhodovací činnost. Typickým příkladem tohoto subjektu jsou veřejné strážce.³¹

Povinné subjekty tedy představují širokou skupinu orgánů a institucí, které se podílejí na výkonu veřejné správy. Jejich informační povinnost je zásadním prvkem transparentnosti a otevřenosti veřejné správy vůči občanům. Smyslem této povinnosti je umožnit veřejnosti kontrolu nad činností státních orgánů a samosprávy a tím přispívat k posilování důvěry ve veřejné instituce.

Zároveň je třeba zdůraznit, že i když zákon stanoví povinnost poskytovat informace, existují výjimky, kdy povinné subjekty mohou žádost odmítnout. Tyto

²⁸ FUREK, Adam a kol. *Zákon o svobodném přístupu k informacím. Komentář*. 1. vydání. Praha: C.H. Beck, 2016. s. 24-30. ISBN 978-80-7400-273-1.

²⁹ KOLMAN, Petr. *Právo na informace*. 1. vydání. Brno: Masarykova Univerzita, 2010. s. 63-65. ISBN 978-80-210-5135-5.

³⁰ HENDRYCH, Dušan a kol. *Správní právo. Obecná část*. 9. vydání. Praha: C.H. BECK, 2016. s. 459-460. ISBN 978-80-7400-624-1.

³¹ KUŽÍLEK, Oldřich a ŽANTOVSKÝ, Michael. *Svoboda informací: svobodný přístup k informacím v právním řádu České republiky*. 1. vydání. Praha: Linde, 2002. s. 27-34. ISBN 80-7201-318-1.

výjimky se týkají zejména ochrany osobních údajů, utajovaných informací, obchodního tajemství nebo situací, kdy by zveřejnění mohlo ohrozit bezpečnost státu či probíhajícího řízení.

Dodržování zákona o svobodném přístupu k informacím je proto nezbytné nejen z hlediska právního, ale také etického. Transparentní přístup institucí k poskytování informací přispívá k lepší komunikaci mezi veřejnou správou a občany a podporuje zapojení veřejnosti do rozhodovacích procesů.

3.3 Omezený přístup k informacím

Omezený přístup k informacím v rámci obecních samospráv představuje oblast, kde je nezbytné pečlivě vyvažovat právo občanů na informace s ochranou určitých kategorií údajů, které nelze bez omezení zpřístupnit.

Zákon č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím, ukládá orgánům veřejné správy povinnost poskytovat veřejnosti informace o své činnosti, hospodaření, ale taky o rozhodovacích procesech. Současně však stanovuje i přesně vymezené výjimky, kdy lze přístup k informacím omezit nebo zcela odmítnout. Typicky se jedná o případy, kdy by poskytnutí informací mohlo ohrozit ochranu osobních údajů, osobního tajemství nebo narušit řádný výkon veřejné správy.

V prostředí obecních samospráv okresu Tachov se problematika omezeného přístupu k informacím často projevuje například při zveřejňování zápisů ze zasedání zastupitelstva, smluv či rozhodnutí rady obce. Obec musí v těchto případech správně posoudit, které části dokumentů mohou být veřejnosti zpřístupněny a které je nutné z důvodu ochrany citlivých údajů anonymizovat nebo nezveřejnit. Praxe ukazuje, že právě hranice mezi ochranou citlivých informací a povinností informovat veřejnost bývá v menších obcích nejasná, což může vést buď k nadměrné otevřenosti a riziku porušení zákona o ochraně osobních údajů, nebo naopak k přílišné uzavřenosti a snížení transparentnosti veřejné správy.

Povinný subjekt dbá na ochranu informací a neposkytuje utajované informace, osobní údaje, obchodní tajemství a informace o majetku a majetkových poměrech osob.³²

³² FUREK, Adam a kol. *Zákon o svobodném přístupu k informacím. Komentář*. 1. vydání. Praha: C.H. Beck, 2016. s. 256. ISBN 978-80-7400-273-1.

Dále povinný subjekt neposkytne informace podle zvláštních zákonů, např. podle zákona č. 89/1995 Sb., o státní statistické službě, jedná-li se o informace zveřejňované periodicky, a také informace o stabilitě finančního systému podle zákona č. 6/1993 Sb., o České národní bance.³³

Povinný subjekt poskytne základní osobní údaje o subjektu, který byl příjemcem veřejných prostředků. Pro příjemce všech veřejných prostředků neplatí ochrana podle zákona o ochraně osobních údajů. Základními údaji je jméno, příjmení, rok narození, obec trvalého pobytu, výše, účel a podmínky poskytnutí veřejných prostředků. To se nevztahuje na příjemce veřejných prostředků podle zákonů v sociální oblasti, oblasti zdravotní péče, hmotného zabezpečení v nezaměstnanosti, státní podpory na stavební spoření a státní pomoci při obnově území.³⁴ Příjemci veřejných prostředků v rámci veřejné správy jsou zároveň zastupitelé a radní obcí a krajů.³⁵

Důvěrnost majetkových poměrů osob, mimo povinných subjektů, požívá ochrany v oblasti daní, poplatků, zdravotního pojištění, sociálního zabezpečení.³⁶

Omezení přístupu k informacím je tedy důležitou součástí právní úpravy poskytování informací, protože zajišťuje rovnováhu mezi právem veřejnosti na informace a ochranou citlivých údajů. V praxi je však často obtížné přesně určit hranici mezi informacemi, které mají být zveřejněny, a těmi, které musí zůstat chráněny. Orgány veřejné správy proto musí při rozhodování o poskytování informací postupovat obezřetně a vždy individuálně posuzovat konkrétní situaci.

Zvláštní pozornost je věnována především ochraně osobních údajů, která je upravena nejen v rámci české legislativy, ale také právními předpisy Evropské unie, zejména obecným nařízením o ochraně osobních údajů (GDPR). Při poskytování informací musí povinné subjekty zajistit, aby nedošlo k neoprávněnému zveřejnění údajů, které by mohly identifikovat konkrétní fyzické osoby nebo zasahovat do jejich soukromí. V takových případech je běžnou praxí anonymizace citlivých údajů před zveřejněním dokumentů.

Další kategorií informací, které mohou být z poskytování vyloučeny, jsou informace chráněné obchodním tajemstvím. Tyto informace se mohou týkat například

³³ ČESKO: § 11 odst. 2 zákona č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím

³⁴ ČESKO: § 8b zákona č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím

³⁵ MATES, Pavel a kol. *Ochrana osobních údajů*. Praha: Leges, 2012. s. 44-48. ISBN 978-80-87576-12-0.

³⁶ ČESKO: § 10 odst. 3 zákona č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím

smluvních vztahů mezi obcí a soukromými subjekty, technologických postupů nebo jiných údajů, jejichž zveřejnění by mohlo poškodit oprávněné zájmy podnikatelských subjektů. Povinné subjekty proto musí vždy zvažovat, zda zveřejnění určité informace nepovede k porušení práv třetích osob.

V některých případech může být omezení přístupu k informacím odůvodněno také ochranou veřejného zájmu. Jedná se například o situace, kdy by zveřejnění určité informace mohlo ohrozit bezpečnost státu, průběh správního nebo soudního řízení či řádné fungování veřejné správy. Tyto výjimky jsou však v právních předpisech vymezeny poměrně úzce a jejich aplikace musí být vždy řádně odůvodněna.

Důležitým principem při poskytování informací je rovněž zásada proporcionality. Ta znamená, že pokud je možné určitou informaci poskytnout alespoň částečně, měl by povinný subjekt přistoupit k jejímu částečnému zpřístupnění například formou anonymizace nebo odstranění citlivých částí dokumentu. Cílem je zajistit co nejširší dostupnost informací při současném respektování zákonných omezení.

V kontextu obecní samosprávy je důležité správné vyvažování mezi transparentností a ochranou současně ochranou citlivých údajů velmi důležité. Obce hospodaří s veřejnými prostředky a rozhodují o otázkách, které mají přímý dopad na život obyvatel. Z tohoto důvodu je žádoucí, aby občané měli možnost získat dostatek informací o činnosti obce jejím hospodaření. Zároveň je však nutné respektovat právní limity stanovené zákonem a chránit informace, jejichž zveřejnění by mohlo být v rozporu s právními předpisy.

Správná aplikace pravidel pro poskytování informací tak představuje důležitý předpoklad pro fungování transparentní a otevřené veřejné správy. Pokud jsou tato pravidla uplatňována systematicky a také v souladu se zákonem, mohou přispět nejen k ochraně citlivých údajů, ale také k posilování důvěry občanů obce ve veřejné instituce a jejich rozhodovací procesy.

V praxi je proto důležité, aby orgány veřejné správy postupovaly při poskytování informací transparentně a zároveň v souladu s právními předpisy. Správné posouzení jednotlivých žádostí o informace vyžaduje nejen znalost legislativy, ale také schopnost vyhodnotit konkrétní okolnosti každého případu. V případě pochybností mohou povinné subjekty využít metodické pokyny nebo judikaturu správních soudů, které poskytují vodítko pro správnou aplikaci zákona o svobodném přístupu k informacím. Tím lze

zajistit, aby bylo právo veřejnosti na informace naplňováno v maximální možné míře, aniž by docházelo k porušení ochrany citlivých údajů nebo jiných zákonných omezení.

Uvedené skutečnosti zároveň potvrzují, že transparentnost a otevřenost veřejné správy představují důležitý předpoklad pro budování důvěry mezi občany a orgány veřejné správy. Dostatečná informovanost občanů přispívá k lepšímu porozumění rozhodovacím procesům a podporuje jejich aktivní zájem o dění v obci.

3.4 Ochrana práva na informace a soudní přezkum

Právo na informace představuje jeden ze základních pilířů fungování demokratického právního státu. Jeho význam nespočívá pouze v samotné možnosti získávat informace, ale také v existenci účinných prostředků, které umožňují jeho vymáhání. V právním řádu České republiky je tato oblast upravena především zákonem č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím, který stanoví nejen povinnosti povinných subjektů, ale také postupy, jakými se mohou žadatelé domáhat svých práv v případě jejich porušení.

V praxi může docházet k situacím, kdy povinný subjekt žádosti o informace nevyhoví, poskytne pouze část požadovaných informací nebo na žádost vůbec nereaguje. V takových případech má žadatel k dispozici několik nástrojů, které mu umožňují bránit se proti nesprávnému postupu. Jedním z těchto nástrojů je odvolání proti rozhodnutí o odmítnutí žádosti. Odvolání se podává k nadřízenému orgánu, který přezkoumává zákonnost postupu povinného subjektu a může rozhodnutí změnit nebo zrušit.

Dalším významným prostředkem ochrany práva na informace je stížnost na postup při vyřizování žádosti podle § 16a zákona o svobodném přístupu k informacím. Tento institut slouží zejména pro případy, kdy povinný subjekt nepostupuje v souladu se zákonem, například nedodržuje stanovené lhůty nebo poskytne informace v nedostatečném rozsahu. Stížnost opět směřuje k nadřízenému orgánu, který je oprávněn posoudit postup povinného subjektu a případně nařídit nápravu.

Soudní ochrana tak představuje klíčový prvek právního státu, který umožňuje efektivní vymáhání práva na informace.³⁷

³⁷ HENDRYCH, Dušan a kol. *Správní právo. Obecná část*. 9. vydání. Praha: C. H. Beck, 2016, s. 245. ISBN 978-80-7400-624-1.

Významnou roli v ochraně práva na informace sehrává také soudní přezkum. Pokud žadatel není spokojen s výsledkem odvolacího řízení nebo stížnosti, může se obrátit na správní soud. Soudní ochrana představuje klíčový mechanismus, který zajišťuje kontrolu výkonu veřejné správy a současně chrání práva jednotlivců. Správní soudy přezkoumávají rozhodnutí správních orgánů z hlediska jejich zákonnosti a mohou uložit povinnost požadovanou informaci poskytnout.

Soudní přezkum má v oblasti práva na informace zásadní význam, neboť přispívá k posilování transparentnosti veřejné správy a zároveň vytváří tlak na povinné subjekty, aby postupovaly v souladu se zákonem. Rozhodovací praxe soudů navíc postupně upřesňuje výklad jednotlivých ustanovení zákona o svobodném přístupu k informacím, což přispívá k větší právní jistotě jak na straně žadatelů, tak i povinných subjektů.

Soudní přezkum rozhodnutí správních orgánů představuje důležitý prostředek ochrany práv jednotlivce, který zajišťuje kontrolu zákonnosti jejich postupu. V případě neposkytnutí informací nebo nesprávného vyřízení žádosti má žadatel možnost domáhat se ochrany svých práv prostřednictvím správního soudnictví, které slouží jako garance dodržování zákonných povinností veřejné správy.³⁸

V kontextu obecní samosprávy má ochrana práva na informace zvláštní význam. Obce jako základní územní samosprávné celky vykonávají veřejnou správu a rozhodují o otázkách, které mají přímý dopad na život občanů. Transparentní poskytování informací tak přispívá nejen k informovanosti veřejnosti, ale také k posilování důvěry občanů v činnost obecních orgánů. V případě, že obce své povinnosti v této oblasti neplní, je existence opravných prostředků a soudní ochrany zásadní pro zajištění nápravy.

Lze tedy konstatovat, že ochrana práva na informace není zajištěna pouze samotnou právní úpravou, ale především systémem kontrolních mechanismů, které umožňují jeho efektivní uplatňování v praxi. Kombinace opravných prostředků a soudního přezkumu vytváří komplexní rámec, který přispívá k otevřenosti a transparentnosti veřejné správy a zároveň chrání práva jednotlivce.

Zajímavým aspektem práva na informace je také jeho praktické uplatňování v každodenním životě občanů. V posledních letech lze pozorovat rostoucí zájem veřejnosti o fungování veřejné správy, což souvisí mimo jiné s rozvojem digitálních

³⁸ PRŮCHA, Petr. *Správní právo obecná část*. 8. vydání. Praha: Doplněk, 2012. s. 428. ISBN 978-80-7239-281-0.

technologií a snadnějším přístupem k informacím prostřednictvím internetu. Občané stále častěji využívají právo na informace nejen k získání základních údajů o činnosti obce, ale také jako nástroj kontroly hospodaření s veřejnými prostředky či rozhodování orgánů veřejné správy.

Tento trend vede k větším nárokům na otevřenost a transparentnost ze strany veřejných institucí. Zároveň však přináší i nové výzvy, například v oblasti ochrany osobních údajů nebo správného vyvažování mezi právem na informace a ochranou citlivých údajů. V některých případech může docházet ke střetu těchto práv, což klade zvýšené nároky na správné posouzení konkrétní situace ze strany povinných subjektů.

Další zajímavostí je, že právo na informace není využíváno pouze jednotlivci, ale také novináři, neziskovými organizacemi nebo občanskými iniciativami. Právě tyto subjekty často přispívají k odhalování nedostatků ve fungování veřejné správy a tím nepřímo podporují její transparentnost a odpovědnost.

Z uvedeného vyplývá, že právo na informace má nejen právní, ale i významný společenský rozměr, který se v současné době dále rozvíjí a nabývá na důležitosti.

V souvislosti s vývojem moderních technologií a postupující digitalizací veřejné správy lze očekávat, že význam práva na informace bude i nadále narůstat. Elektronická komunikace a dostupnost informací prostřednictvím webových stránek obcí, elektronických úředních desek nebo dalších online nástrojů přináší nové možnosti, jak efektivně a rychle informovat veřejnost. Zároveň však tyto změny kladou vyšší nároky na kvalitu, aktuálnost a přehlednost zveřejňovaných informací, protože občané očekávají snadno dostupné a srozumitelné informace bez nutnosti složitého vyhledávání.

Důležitým aspektem je také srozumitelnost poskytovaných informací. Nestačí, aby byly informace pouze formálně zveřejněny v souladu se zákonem, ale měly by být prezentovány tak, aby jim občané skutečně porozuměli. To znamená nejen vhodnou strukturu textu, ale také použití jasného a přehledného jazyka, který nebude zbytečně zatížen odbornou terminologií. Právě nedostatečná srozumitelnost může vést k tomu, že i zveřejněné informace zůstávají pro běžného občana obtížně využitelné.

S tím souvisí i otázka aktivního přístupu ze strany veřejné správy. Moderní pojetí transparentnosti již nespočívá pouze v pasivním poskytování informací na základě žádosti, ale stále více se prosazuje princip tzv. otevřené správy, kdy jsou informace

zveřejňovány proaktivně. Tento přístup může výrazně snížit administrativní zátěž spojenou s vyřizováním individuálních žádostí a zároveň přispět k větší informovanosti veřejnosti.

V neposlední řadě je třeba zmínit, že transparentnost veřejné správy a právo na informace úzce souvisejí s důvěrou občanů ve veřejné instituce. Pokud mají občané dostatek relevantních, aktuálních a srozumitelných informací, zvyšuje se jejich ochota aktivně se zapojovat do veřejného dění, například účastí na zasedání zastupitelstva nebo vyjadřováním svých názorů k veřejným otázkám. Transparentní přístup zároveň přispívá k prevenci korupčního jednání a posiluje odpovědnost orgánů veřejné správy.

Z dlouhodobého hlediska lze konstatovat, že kvalita poskytování informací je jedním z ukazatelů úrovně fungování veřejné správy. Obce, které kladou důraz na otevřenost a transparentnost, mohou lépe komunikovat se svými občany a efektivněji reagovat na jejich potřeby. Právo na informace tak nepředstavuje pouze právní nárok jednotlivce, ale také důležitý nástroj pro posilování demokratických principů v rámci veřejné správy.

Právo na informace představuje jeden ze základních nástrojů kontroly veřejné správy ze strany občanů a jeho efektivní uplatňování je nezbytným předpokladem transparentního a odpovědného výkonu veřejné moci.³⁹

Závěrem lze uvést, že právo na informace představuje nezbytný předpoklad pro fungování demokratické společnosti a otevřené veřejné správy. Jeho význam se v současné době neustále zvyšuje, a to zejména v souvislosti s rostoucími nároky občanů na transparentnost a dostupnost informací. Důsledné uplatňování tohoto práva tak přispívá nejen k informovanosti veřejnosti, ale také k posilování důvěry občanů ve veřejné instituce.

V neposlední řadě je důležité zmínit, že transparentnost veřejné správy a dostupnost informací mají zásadní vliv na kvalitu veřejného rozhodování. Informovaný občan se může aktivně zapojit do veřejného života, čímž dochází k posilování demokratických principů a odpovědnosti veřejné moci. Tyto skutečnosti potvrzují význam práva na informace v současné společnosti.

³⁹ PRŮCHA, Petr. *Správní právo. Obecná část*. 8. vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2012, s. 429. ISBN 978-80-7357-873-2.

4 Transparentnost a otevřenost

Transparentnost a otevřenost jsou základními principy fungování moderní veřejné správy. Znamenají, že orgány veřejné moci jednájí viditelně a srozumitelně vůči občanům, což umožňuje veřejnosti kontrolovat jejich rozhodování a hospodaření. Transparentní správa posiluje důvěru občanů v instituce a přispívá k vyšší odpovědnosti úředníků i zastupitelů.

Z právního hlediska je princip transparentnosti úzce spjat se zákonem č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím, který zaručuje občanům právo získávat informace o činnosti veřejné správy. Transparentnost se však neomezuje jen na poskytování informací na žádost, ale zahrnuje o aktivní zveřejňování dokumentů, smluv, rozpočtů či zápisů ze zasedání zastupitelstva.

Pod zmíněným principem transparentnosti můžeme též rozumět průhlednost, dostatečnou informovanost a s tím související veřejnou kontrolu správy věcí veřejných.⁴⁰

Zákonný rámec transparentnosti doplňuje také zákon č. 340/2015 Sb., o registru smluv, který ukládá povinnost zveřejňovat uzavírané smlouvy. Díky tomuto nástroji mají občané možnost kontrolovat, jak obce nakládají s veřejnými prostředky a jaké smluvní vztahy uzavírají. Tento zákon významně posílil otevřenost samospráv a umožnil veřejnosti lépe sledovat hospodaření jednotlivých obcí.

V praxi však míra transparentnosti a otevřenosti obcí často závisí na jejich velikosti, personálním zajištění a postoji vedení obce. Zatímco větší města bývají v této oblasti aktivnější a využívají moderní nástroje elektronické správy, menší obce – například v okrese Tachov – mohou narážet na technické či personální limity. To může vést k neúplnému nebo zpožděnému zveřejňování informací. Přesto platí, že i malé obce mohou být v praxi velmi otevřené, pokud k transparentnosti přistupují aktivně a zároveň systematicky.

S rozmachem moderního právního státu narůstají samozřejmě legitimní požadavky na kvalitu veřejné správy. Jedním z neopomenutelných kvalitativních prvků určitě je transparentnost veřejné správy. Pod zmíněným principem transparentnosti

⁴⁰ Ministerstvo vnitra. Transparentnost veřejné správy – materiální racionalita vs. Formální pojetí práva aneb jde o opatření obecné povahy [online]. Dostupné z: <https://mv.gov.cz/clanek/transparentnost-verejne-spravy-materialni-racionalita-vs-formalni-pojeti-prava-aneb-jde-o-opatreni-obecne-povahy.aspx> [cit. 2025-12-16].

můžeme též rozumět průhlednost, dostatečnou informovanost a s tím související veřejnou kontrolu správy věcí veřejných.⁴¹

Transparentnost veřejné správy je v současné době považována za jeden z klíčových předpokladů fungování demokratického státu. Otevřený přístup k informacím umožňuje občanům aktivně se zapojovat do veřejného života a kontrolovat činnost orgánů veřejné správy. Dostupnost informací zároveň přispívá k posilování důvěry veřejnosti ve veřejné instituce, což je důležitý faktor pro stabilitu a legitimitu veřejné správy.

V prostředí místní samosprávy má transparentnost zvláštní význam, protože obec je nejbližší úrovní veřejné správy vůči občanům. Občané jsou přímo ovlivňováni rozhodnutími obecních orgánů, například v oblasti rozvoje obce, hospodaření s veřejnými prostředky nebo poskytování veřejných služeb. Právě z tohoto důvodu je důležité, aby informace o činnosti obce byly dostupné, srozumitelné a pravidelně aktualizované.

Transparentnost však neznamená pouze formální plnění zákonných povinností. Vedle povinného zveřejňování informací podle právních předpisů je důležitý také aktivní přístup obcí ke komunikaci s občany. Moderní veřejná správa by měla usilovat o to, aby informace nebyly pouze zveřejněny, ale aby byly také prezentovány způsobem, který je pro občany přehledný a snadno pochopitelný. To může zahrnovat například využívání přehledných grafů, shrnutí složitějších dokumentů nebo využití digitálních nástrojů pro komunikaci s veřejností.

V posledních letech se významným nástrojem transparentnosti stávají také moderní informační technologie. Obce stále častěji využívají webové stránky, sociální sítě nebo elektronické úřední desky jako prostředky pro zveřejňování informací o své činnosti. Tyto nástroje umožňují rychlé a efektivní šíření informací a zároveň poskytují občanům možnost získat potřebné informace kdykoliv a odkudkoliv.

Důležitým aspektem otevřenosti veřejné správy je také možnost občanů aktivně se zapojovat do rozhodovacích procesů. Transparentní prostředí podporuje participaci občanů, například prostřednictvím veřejných diskusí, komunitních setkání nebo participativního rozpočtování. Takové formy spolupráce mezi občany a samosprávou

⁴¹ KOLMAN, Petr. *Krátce k principu transparentnosti veřejné správy*. Justiční revue. Bratislava: Ministerstvo spravodlivosti, 2011. s. 288-291. ISBN 1335-6461.

mohou přispět ke kvalitnějšímu rozhodování a zároveň posilují pocit odpovědnosti občanů za rozvoj jejich obce.

Přestože právní rámec v České republice poskytuje relativně silné nástroje pro zajištění transparentnosti veřejné správy, jejich skutečné naplňování se může v jednotlivých obcích lišit. Rozdíly mohou souviset například s velikostí obce, dostupností personálních kapacit nebo s přístupem vedení obce k otevřené komunikaci s veřejností. V některých menších obcích mohou být omezené technické či personální možnosti, což může mít vliv na rozsah zveřejňovaných informací nebo na frekvenci jejich aktualizace.

Z tohoto důvodu je důležité, aby obce transparentnost nevnímaly pouze jako zákonnou povinnost, ale jako nástroj pro budování dobrých vztahů s občany. Otevřená, srozumitelná komunikace může přispět k lepšímu porozumění mezi obcí a veřejností, může i pomoci předcházet nedorozuměním či nedůvěře.

Transparentnost veřejné správy je v současnosti vnímána nejen jako zákonná povinnost, ale především jako klíčový princip dobré správy, který přispívá k posilování důvěry občanů ve veřejné instituce.⁴²

Transparentnost a otevřenost veřejné správy tak představují významný prvek moderního řízení obcí. Pokud jsou tyto principy důsledně uplatňovány, mohou vést nejen ke zvýšení informovanosti občanů, ale také ke zlepšení kvality rozhodování a celkového fungování místní samosprávy.

⁴² HENDRYCH, Dušan a kol. *Správní právo*. Obecná část. 9. vydání. Praha: C. H. Beck, 2016, s. 73. ISBN 978-80-7400-624-1.

5 Dotazníkové šetření a cíle výzkumu

Cílem této bakalářské práce je zhodnotit úroveň informovanosti a vnímané transparentnosti obecních samospráv z pohledu občanů v okrese Tachov. Práce se zaměřuje zejména na to, jak občané hodnotí dostupnost a srozumitelnost informací poskytovaných obcí, jaké informační kanály nejčastěji využívají a zda vnímají činnost obce jako otevřenou a transparentní.

Pro naplnění stanoveného cíle bylo zvoleno dotazníkové šetření jako základní výzkumná metoda. Dotazník byl zvolen z důvodu možnosti oslovit větší počet respondentů a získat tak srovnatelná data od obyvatel různých obcí v okrese Tachov. Dotazníkové šetření umožňuje zachytit subjektivní hodnocení občanů, které je pro téma informovanosti a transparentnosti obcí klíčové.

Dotazník byl určen výhradně obyvatelům obcí nacházejících se v okrese Tachov a byl distribuován v elektronické podobě. Otázky byly formulovány jako uzavřené, aby bylo možné výsledky jednoduše a přehledně statisticky vyhodnotit. V hodnotících otázkách byla použita pětibodová škála odpovídající školnímu známkování, kde hodnota 1 představovala nejlepší hodnocení a hodnota 5 nejhorší hodnocení.

Celkem bylo zaznamenáno 215 návštěv dotazníku, přičemž 164 respondentů dotazník kompletně vyplnilo. Dalších 51 návštěvníků dotazník nevyplnilo nebo jej nedokončilo. Celková úspěšnost vyplnění dotazníku tak činila 76,3 %.

Výzkum byl zaměřen především na zjištění, jak občané hodnotí celkovou informovanost o činnosti obecního úřadu, přehlednost a dostupnost informací na webových stránkách obcí, transparentnost hospodaření a celkovou otevřenost obecní samosprávy. Dílčím cílem bylo rovněž zjistit, zda velikost obce ovlivňuje vnímání kvality informování občanů a míru transparentnosti.

Výsledky dotazníkového šetření budou dále analyzovány a interpretovány v praktické části bakalářské práce, přičemž získaná data poslouží jako podklad pro zhodnocení současného stavu a jako návrh možných opatření ke zlepšení informovanosti a transparentnosti obecních samospráv v okrese Tachov.

Otázky v dotazníku byly stanoveny v návaznosti na cíl bakalářské práce, kterým je zhodnocení informovanosti a vnímané transparentnosti obecních samospráv z pohledu občanů v okrese Tachov. Při jejich tvorbě byl kladen důraz na srozumitelnost pro respondenty a možnost jednoznačného vyhodnocení získaných dat.

Dotazník obsahuje otázky zaměřené na základní charakteristiku respondentů, jejich informovanost o činnosti obce, využívané zdroje informací a vnímání transparentnosti obecní samosprávy. Cílem těchto otázek je zjistit, jak občané hodnotí dostupnost a kvalitu informací poskytovaných obcí.

5.1 Metoda výzkumu

Výzkum realizovaný v rámci této bakalářské práce byl zaměřen na zjištění názorů obyvatel obcí v okrese Tachov na úroveň informovanosti a transparentnosti obecní samosprávy. Zvolený výzkumný přístup byl kvantitativní, přičemž hlavním nástrojem sběru dat bylo dotazníkové šetření.

Sběr dat probíhal prostřednictvím elektronického dotazníku, který byl distribuován mezi respondenty z řad obyvatel obcí v okrese Tachov. Tento způsob sběru dat byl zvolen s ohledem na jeho časovou i organizační nenáročnost a možnost oslovit větší počet respondentů z různých obcí. Pro realizaci výzkumu byl využit elektronický dotazník vytvořený prostřednictvím online platformy Survio.com. Do šetření se zapojilo celkem 164 respondentů.

Získaná data byla následně zpracována pomocí základních statistických metod. Výsledky byly vyhodnoceny zejména prostřednictvím absolutních a relativních četností a u hodnotících otázek byly vypočteny průměrné hodnoty. Pro přehlednou prezentaci výsledků byly využity tabulky a grafy.

U některých otázek byla respondentům umožněna volba více odpovědí. Z tohoto důvodu může součet jednotlivých odpovědí u těchto otázek převyšovat celkový počet respondentů (164).

Otázky v dotazníku byly stanoveny v návaznosti na cíl bakalářské práce, kterým je zhodnocení informovanosti a vnímané transparentnosti obecních samospráv z pohledu

občanů v okrese Tachov. Při jejich tvorbě byl kladen důraz na srozumitelnost pro respondenty a možnost jednoznačného vyhodnocení získaných dat.

Dotazník obsahuje otázky zaměřené na základní charakteristiku respondentů, jejich informovanost o činnosti obce, využívané zdroje informací a vnímání transparentnosti obecní samosprávy. Cílem těchto otázek je zjistit, jak občané hodnotí dostupnost a kvalitu informací poskytovaných obcí.

Výzkum byl proveden anonymně a účast respondentů byla dobrovolná. Získaná data byla použita výhradně pro účely této bakalářské práce. Metodika výzkumu byla zvolena tak, aby odpovídala stanovenému cíli práce a umožnila získat relevantní a také srovnatelná data potřebná pro následnou analýzu a interpretaci výsledků. Elektronická podoba dotazníku byla respondentům zpřístupněna online.

6 Vyhodnocení dotazníkového šetření

Tato kapitola se zabývá prezentací a interpretací výsledků dotazníkového šetření realizovaného mezi obyvateli obcí v okrese Tachov. Cílem vyhodnocení je zjistit, jak občané hodnotí úroveň informovanosti o činnosti obecního úřadu a jak vnímají transparentnost obecní samosprávy.

Získaná data byla zpracována pomocí základních statistických metod a graficky znázorněna pro lepší přehlednost. U jednotlivých otázek jsou uvedeny grafy doplněné stručným komentářem, který shrnuje hlavní zjištění a poukazuje na významné rozdíly v odpovědích respondentů.

Vyhodnocení je členěno do několika tematických okruhů, které odpovídají struktuře dotazníku. Nejprve je uvedena charakteristika respondentů, následně jsou analyzovány otázky týkající se informovanosti občanů, využívaných zdrojů informací, vnímání transparentnosti obce. Výsledky slouží jako podklad pro závěrečné zhodnocení stavu informovanosti a transparentnosti obecních samospráv v okrese Tachov.

6.1 Charakteristika respondentů

V této části jsou uvedeny základní charakteristiky respondentů, kteří se zúčastnili dotazníkového šetření. Zjištěné údaje umožňují lépe pochopit strukturu výzkumného souboru a interpretovat následné výsledky.

Z hlediska délky bydliště v obci převažují respondenti, kteří v obci žijí dlouhodobě, přičemž největší část tvoří osoby s délkou bydliště nad 20 let. Významné zastoupení mají také respondenti žijící v obci 11–20 let. Naopak kratší doba bydliště je zastoupena v menší míře.

Věková struktura respondentů ukazuje, že nejpočetnější skupinu tvoří osoby do 25 let, následované kategoriemi 26–40 let a 41–60 let. Nejmenší zastoupení mají respondenti ve věku 61 let a více.

Z hlediska vzdělání převažují respondenti se středním vzděláním, zejména ty co mají dokončené vzdělání s maturitou, a dále se středním odborným vzděláním bez maturity. Menší část respondentů má základní nebo vysokoškolské vzdělání.

Na základě těchto charakteristik lze konstatovat, že výzkumný soubor tvoří převážně dlouhodobí obyvatelé obce s různorodou věkovou i vzdělanostní strukturou, což přispívá k relevantnosti získaných výsledků.

6.2 Stanovení hypotéz

Na základě stanoveného cíle byly formulovány následující výzkumné hypotézy, které vycházejí z předpokladů týkajících se informovanosti občanů o činnosti obcí a vnímání transparentnosti obecní samosprávy.

H1: Předpokládá se, že většina občanů získává informace o dění v obci především prostřednictvím internetových zdrojů, zejména webových stránek obce a sociálních sítí.

H2: Předpokládá se, že více než 50 % respondentů hodnotí informovanost o činnosti obce jako spíše dobrou nebo dostatečnou.

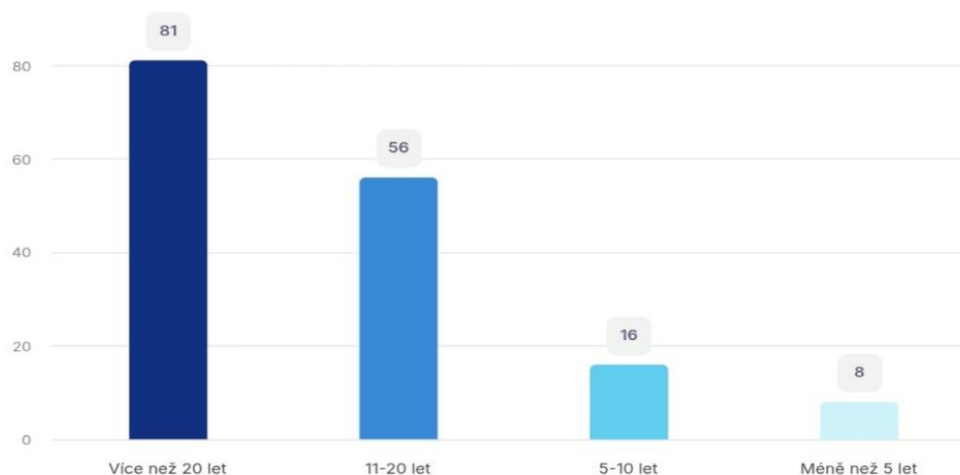
H3: Předpokládá se, že většina občanů vnímá hospodaření obce jako transparentní.

H4: Předpokládá se, že pouze méně než polovina občanů využila právo na informace podle zákona č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím.

6.3 Informovanost občanů o činnosti obce

Následující část je zaměřena na zjištění, jak občané hodnotí svou informovanost o činnosti obecního úřadu a zda mají přehled o důležitých oblastech fungování obce. Cílem je zjistit, jakým způsobem respondenti vnímají dostupnost informací a zda považují poskytované informace za dostatečné.

Graf č. 1: Jak dlouho žijete v obci, kde máte trvalé bydliště.⁴³

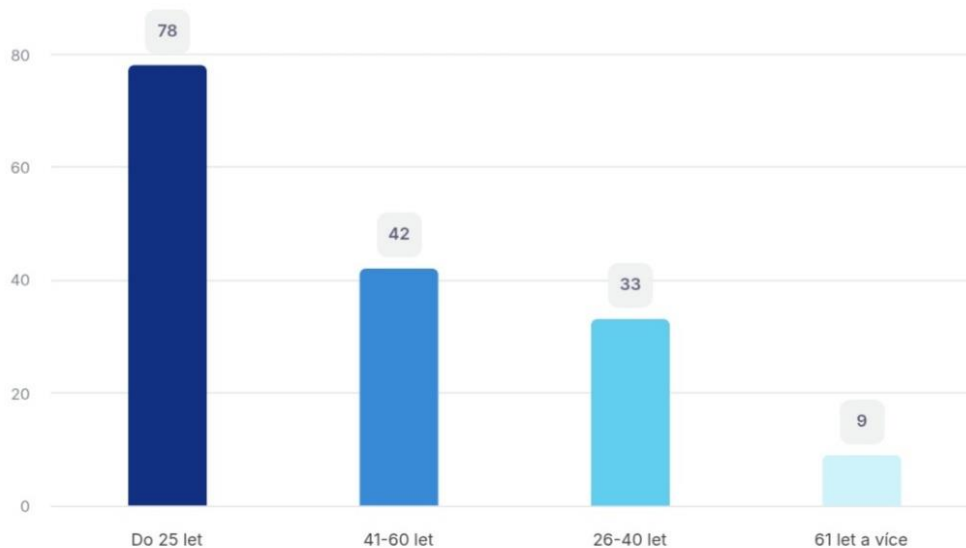

Největší část respondentů uvedla, že v obci žije více než 20 let, což představuje 83 osob (50,6 %). Významné zastoupení měla také skupina respondentů, kteří v obci žijí 11-20 let, konkrétně 56 respondentů (34,1 %). Naopak kratší dobu bydliště uvedla menší část dotázaných, přičemž 16 respondentů žije v obci 5-10 let a pouze 8 respondentů méně než 5 let.

Z výsledků je patrné, že výzkumný soubor tvoří převážně dlouhodobí obyvatelé obcí, kteří mají dostatečnou zkušenost s fungováním obecní samosprávy a mohou tak kvalifikovaně hodnotit úroveň informovanosti a transparentnosti.

⁴³ Vlastní výzkum 2026

Graf č. 2: Jaký je Váš věk.⁴⁴

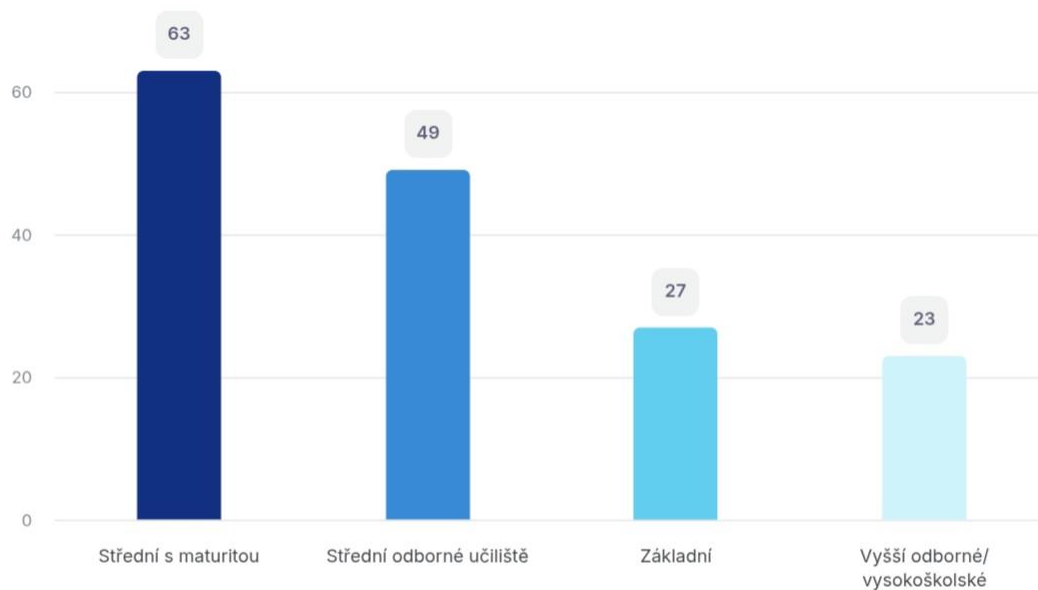

Nejpočetnější skupinu respondentů tvoří osoby ve věkové kategorii do 25 let, tedy 78 osob (47,6 %). Další významně zastoupenou skupinou jsou respondenti ve věku 41-60 let což je 42 osob (25,6 %), následovaní kategorií 26-40 let tvoří 33 osob (20,1 %). Nejmenší zastoupení má věková skupina 61 let a více, kterou uvedlo 10 respondentů (6,1 %).

Z výsledků vyplývá, že výzkumný soubor je tvořen převážně mladšími respondenty, což může mít vliv na způsob získávání informací o dění v obci, zejména s ohledem na častější využívání elektronických komunikačních kanálů.

⁴⁴ Vlastní výzkum 2026

Graf č. 3: Nejvyšší dosažené vzdělání⁴⁵

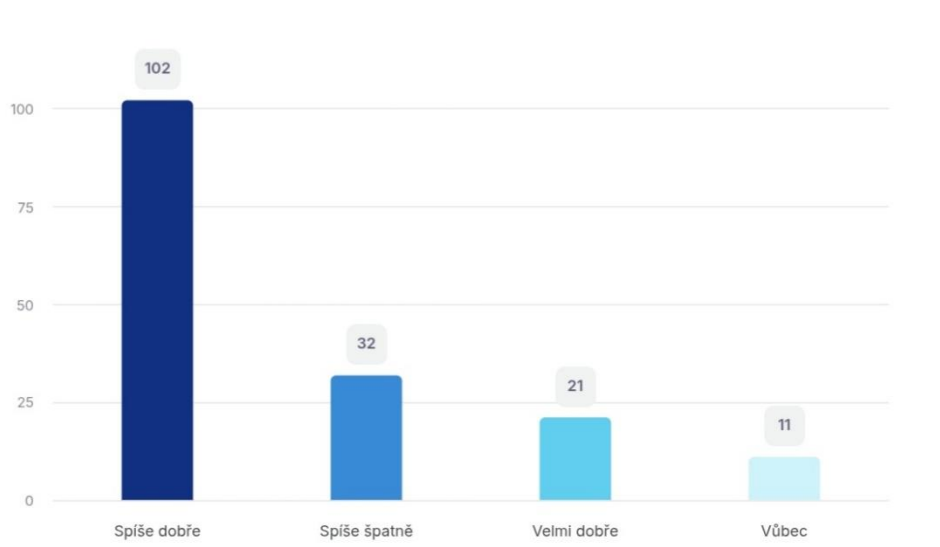

Struktura vzdělání respondentů ukazuje, že nejvíce zastoupenou skupinu tvoří osoby se středním vzděláním s maturitou 64 respondentů (39,0 %). Druhou nejpočetnější skupinou jsou respondenti se středním vzděláním bez maturity, tedy 49 osob (29,9 %). Základní vzdělání uvedlo 27 dotázaných (16,5 %) a vysokoškolské vzdělání 23 (14,0 %) respondentů.

Z hlediska celkové struktury převažují respondenti se středním stupněm vzdělání, což odpovídá běžné vzdělanostní skladbě obyvatelstva. Vzdělanostní úroveň může hrát roli při vyhledávání informací o činnosti obce i při jejich následném hodnocení.

⁴⁵ Vlastní výzkum 2026

Graf č. 4: Jak dobře se cítíte být informován/a o činnosti obecního úřadu.⁴⁶

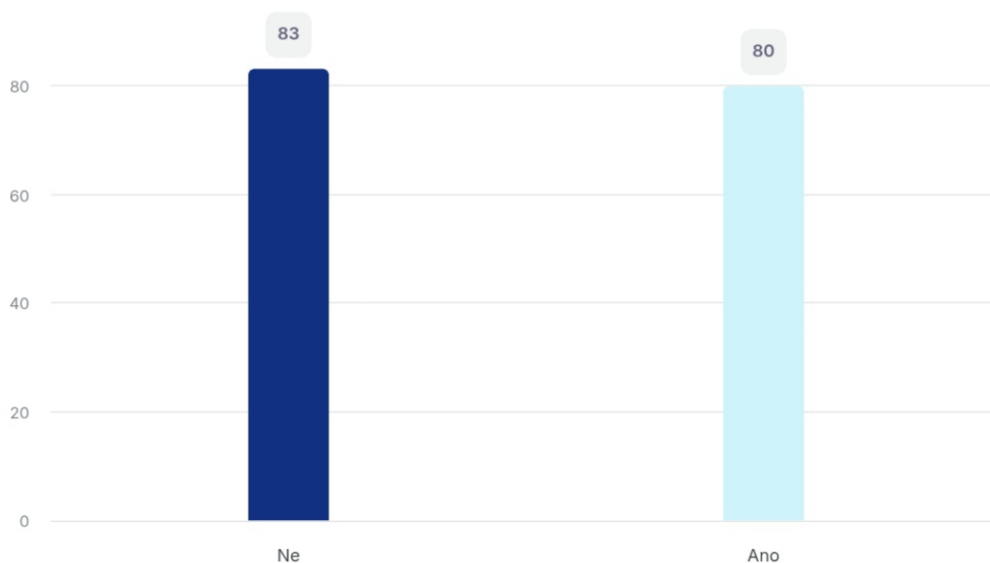

Nejčastěji byla označena odpověď „spíše dobře“, tedy 103 označení (62,8 %). Odpověď „spíše špatně“ byla zvolena 32krát (19,5 %), varianta „velmi dobře“ 21krát (12,8 %) a možnost „vůbec“ 11krát (6,7 %).

U této otázky bylo respondentům umožněno označit více odpovědí, proto součet jednotlivých odpovědí převyšuje celkový počet respondentů. Přesto lze konstatovat, že převažuje spíše pozitivní hodnocení informovanosti o činnosti obecního úřadu.

⁴⁶ Vlastní výzkum 2026

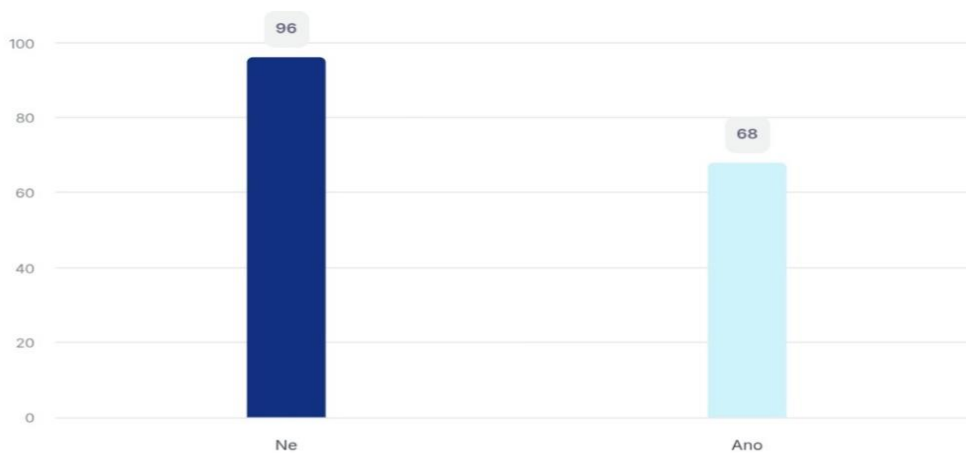
Graf č. 5: Máte přehled o rozhodnutích zastupitelstva obce.⁴⁷

Odpovědi respondentů jsou v této otázce téměř vyrovnané. Přehled rozhodnutí zastupitelstva obce má 80 respondentů (49,1 %), zatímco 83 osob (50,9 %) odpovědělo, že přehled nemá.

Výsledky ukazují, že informovanost o rozhodnutích zastupitelstva není mezi občany jednoznačně vysoká. Skutečnost, že víc než polovina respondentů nemá přehled o této oblasti, může naznačovat nedostatečnou dostupnost či srozumitelnost zveřejňovaných informací.

Graf č. 6: Máte přehled o hospodaření obce (rozpočet, výdaje).⁴⁸

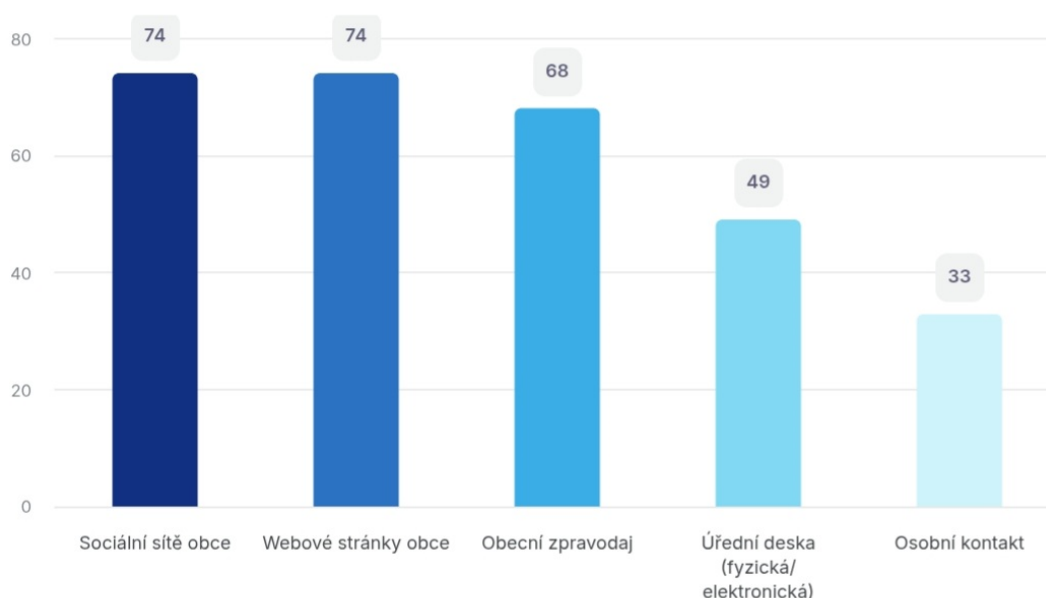
⁴⁷ Vlastní výzkum 2026

⁴⁸ Vlastní výzkum 2026

Z odpovědí respondentů vyplývá, že většina dotázaných nemá přehled o hospodaření obce. Záporně odpovědělo 96 osob (58,5 %), zatímco přehled o rozpočtu a výdajích obce uvedlo 68 (41,5 %) respondentů.

Výsledky naznačují, že ekonomická oblast fungování obce není mezi občany dostatečně sledována. Tato skutečnost může souviset s odbornějším charakterem zveřejňovaných informací nebo s jejich nižší přehledností.

Graf č. 7: Odkud nejčastěji získáváte informace o dění v obci.⁴⁹

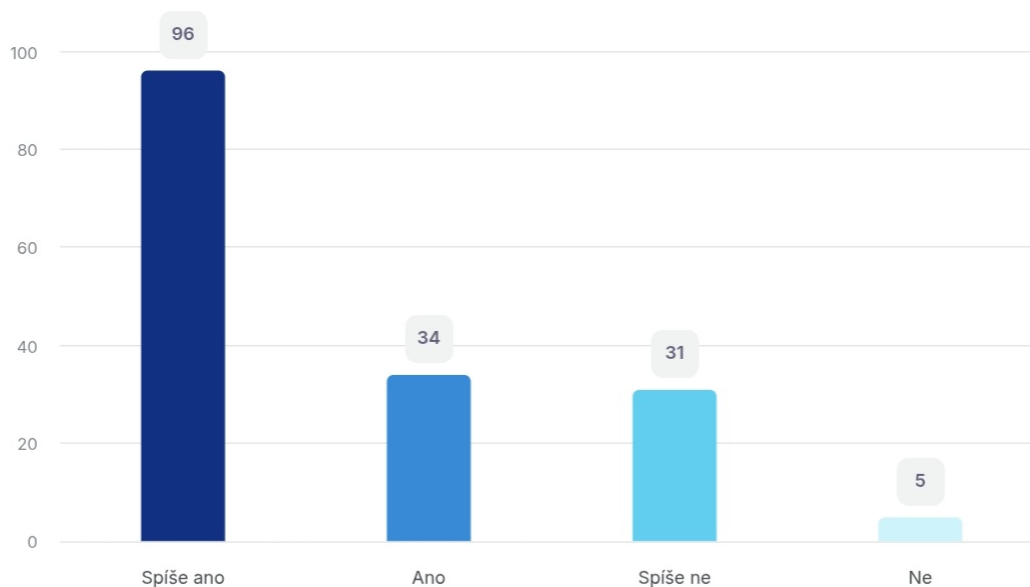
Respondenti nejčastěji uváděli jako zdroj informací webové stránky obce a sociální síť obce, tedy shodně 74 označení (45,4 %). Významným zdrojem informací je rovněž obecní zpravodaj, který byl označen 68krát (41,7 %). Úřední desku (fyzickou či elektronickou) uvedlo 49 (30,1 %) respondentů a osobní kontakt jako zdroj informací zvolilo 33 (20,2 %) osob.

U této otázky bylo možné označit více odpovědí, proto součet jednotlivých odpovědí převyšuje celkový počet respondentů (164). Výsledky naznačují, že občané

⁴⁹ Vlastní výzkum 2026

preferují především elektronické komunikační kanály, zejména webové stránky a sociální sítě obce.

Graf č. 8: Domníváte se, že obec jedná transparentně.⁵⁰

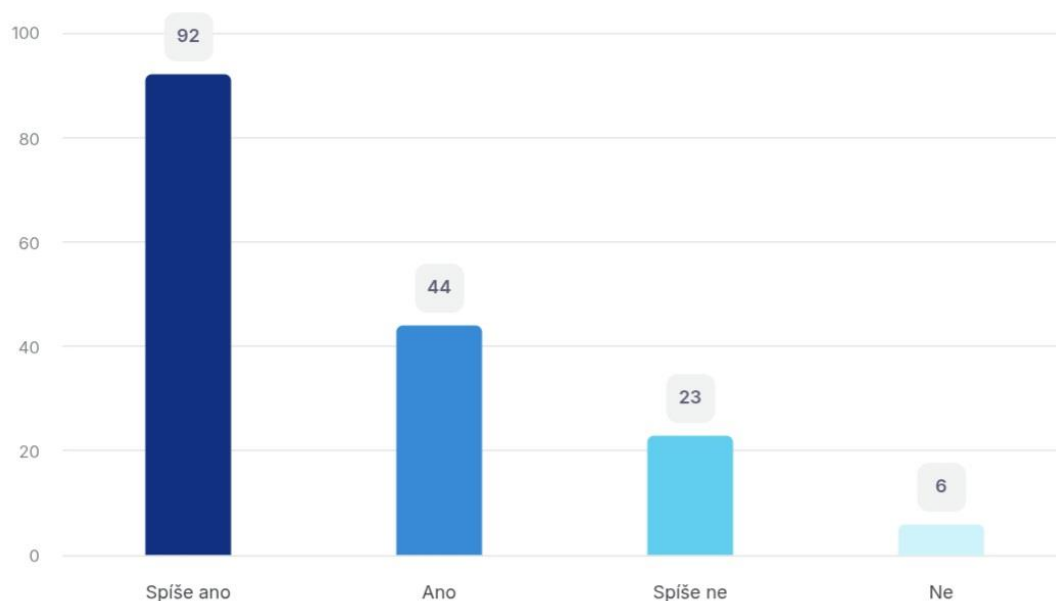

Nejčastěji byla zvolena odpověď „spíše ano“, tedy 96 označení (58,9 %), následovaná odpovědí „ano“, 34 označení (20,9 %). Negativní hodnocení představují odpovědi „spíše ne“, 31 označení (19,0 %) a „ne“, 5 označení (3,1 %).

U této otázky bylo možné označit více odpovědí, proto součet jednotlivých odpovědí převyšuje celkový počet respondentů (164). Výsledky však naznačují, že převažuje spíše pozitivní vnímání transparentnosti obce, ačkoli část respondentů vyjadřuje určité pochybnosti o otevřenosti jejího jednání.

⁵⁰ Vlastní výzkum 2026

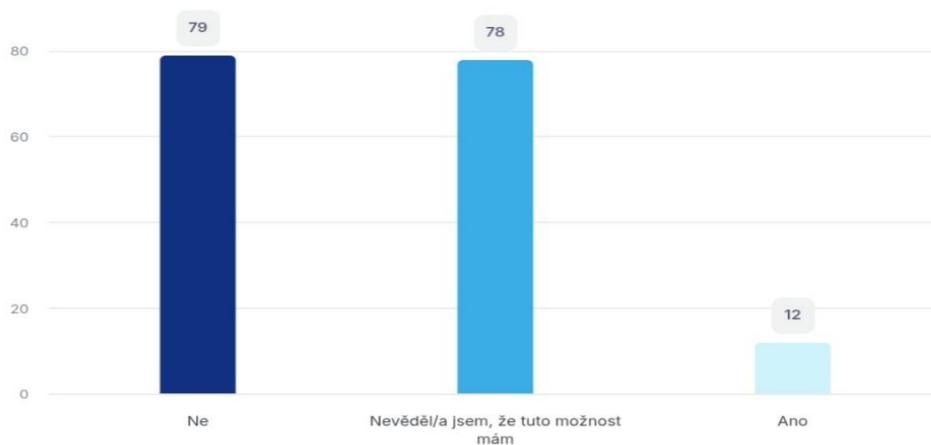
Graf č. 9: Máte pocit, že obec zveřejňuje důležité informace včas.⁵¹

Nejčastěji byla zvolena odpověď „spíše ano“, 92 označení (56,4 %), následovaná odpovědí „ano“, 44 označení (27,0 %). Negativní hodnocení představují odpovědi „spíše ne“ 23 označení (14,1 %) a „ne“ 8 označení (4,9 %).

U této otázky bylo možné označit více odpovědí, proto součet jednotlivých odpovědí převyšuje celkový počet respondentů (164). Výsledky však ukazují, že převyšuje pozitivní vnímání zveřejňování důležitých informací ze strany obce, ačkoli část respondentů poukazuje na určité nedostatky v této oblasti.

Graf č. 10: Využil/a jste někdy právo na informace vůči své obci? (zákon č. 106/1999 Sb.).⁵²

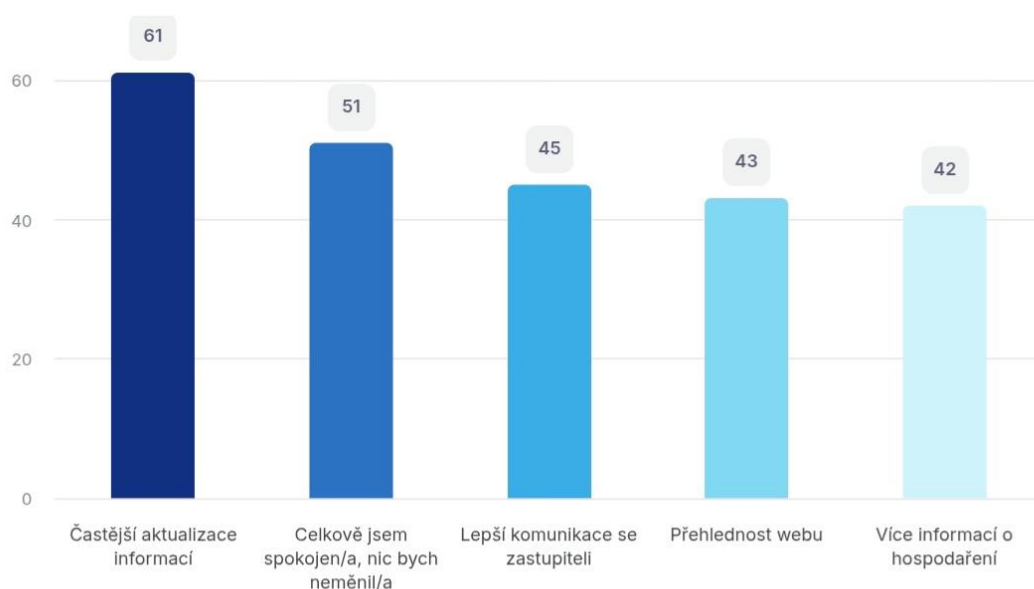
⁵¹ Vlastní výzkum 2026

⁵² Vlastní výzkum 2026

Většina respondentů uvedla, že právo na informace vůči své obci nevyužila 75 osob (46,0 %). Velmi podobný počet respondentů 76 osob (46,6 %) zároveň uvedl, že o této možnosti nevěděl. Pouze 12 respondentů (7,4 %) odpovědělo, že právo na informace podle zákona č. 106/1999 Sb. využilo.

Výsledky poukazují na nízké povědomí občanů o existenci práva na informace a jeho praktickém využívání. Skutečnost, že téměř polovina respondentů o této možnosti nevěděla, může naznačovat nedostatečnou informovanost o právech občanů ve vztahu k veřejné správě.

Graf č. 11: Co by se podle Vás mělo zlepšit.⁵³

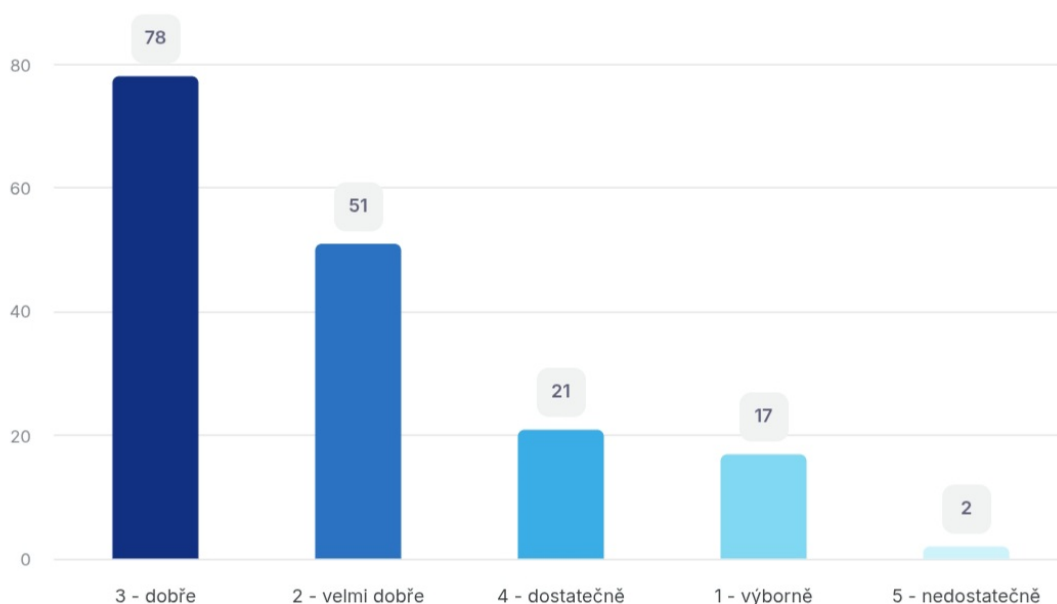
Respondenti měli možnost označit více odpovědí. Nejčastěji byla uváděna potřeba častější aktualizace informací 61 odpovědí (37,4 %). Poměrně vysoký počet respondentů (celkem 51) uvedl (31,3 %), že jsou s aktuálním stavem spokojeni a nic by neměnili.

Dalšími často zmiňovanými oblastmi ke zlepšení byla lepší komunikace se zastupiteli, 45 celkem odpovědí (27,6 %), zvýšení přehlednosti webových stránek obce 43 odpovědí (26,4 %) a poskytování více informací o hospodaření obce 42 odpovědí (25,8 %).

⁵³ Vlastní výzkum 2026

Výsledky naznačují, že přestože část občanů hodnotí současný stav pozitivně, významná část respondentů vnímá také pozitivně prostor pro zlepšení zejména v oblasti aktuálnosti a dostupnosti informací.

Graf č. 12: Jak byste celkově ohodnotil/a informovanost občanů ve Vaší obci.⁵⁴

Respondenti hodnotili celkovou informovanost občanů pomocí škály odpovídající školnímu hodnocení. Nejčastěji byla zvolena známka 3 – dobře, celkem 79 odpovědí (48,5 %), následovaná známkou 2 – velmi dobře, celkem 51 odpovědí (31,3 %). Známkou 1 – výborně uvedlo 17 respondentů (10,4 %).

Negativnější hodnocení byla zastoupena méně – známku 4 – dostatečně zvolilo 21 respondentů (12,9 %) a známku 5 – nedostatečně pouze 2 respondenti (1,2 %).

Výsledky naznačují, že informovanost občanů je celkově hodnocena spíše průměrně až nadprůměrně, přičemž výrazně negativní hodnocení se objevuje pouze ojediněle.

⁵⁴ Vlastní výzkum 2026

6.4 Vyhodnocení hypotéz

Na základě výsledků dotazníkového šetření bylo možné vyhodnotit stanovené hypotézy a porovnat je s odpověďmi respondentů. Hypotézy byly formulovány na základě předpokladů týkajících se informovanosti občanů o činnosti obcí a vnímání transparentnosti obecní samosprávy.

Hypotéza H1 předpokládala, že většina občanů získává informace o dění v obci především prostřednictvím internetových zdrojů, zejména webových stránek obce a také sociálních sítí.

Jak vyplývá z grafu č. 7, největší podíl respondentů uvedl jako hlavní zdroj informací právě webové stránky obce a sociální sítě, a to v celkovém součtu 45,4 %. Na základě těchto zjištění lze konstatovat, **že hypotéza H1 byla potvrzena.**

Hypotéza H2 předpokládala, že více než 50 % respondentů považuje informovanost o činnosti obce za spíše dobrou. Z grafu č. 12 vyplývá, že možnost „spíše dostatečné“ nebo „dostatečné“ označilo celkem 79,8 % respondentů, což představuje většinu dotázaných. Výsledky tedy ukazují, že občané hodnotí informovanost převážně pozitivně, přestože část respondentů poukazuje na nedostatky, zejména v oblasti aktuálnosti informací. Na základě těchto skutečností lze konstatovat, **že hypotéza H2 byla potvrzena.**

Hypotéza H3 předpokládala, že většina občanů vnímá hospodaření obce jako transparentní. Jak ukazuje graf č. X, odpověď „transparentní“ nebo „spíše transparentní“ zvolilo celkem XX % respondentů. Z výsledků tedy vyplývá, že většina občanů vnímá hospodaření obce pozitivně **a hypotéza H3 byla potvrzena.**

Hypotéza H4 předpokládala, že pouze menší část občanů využila právo na informace podle zákona č. 106/1999 Sb. Z grafu č. 10 vyplývá, že tuto možnost využilo pouze 46,0 % respondentů, zatímco většina respondentů tuto možnost nevyužila. Na základě těchto výsledků lze konstatovat, **že hypotéza H4 byla potvrzena.**

Celkově lze konstatovat, že výsledky dotazníkového šetření ve většině případů potvrdily předem stanovené hypotézy. Získané výsledky zároveň ukazují, že občané mají o dění v obci relativně dobrý přehled, přesto však existuje prostor pro další zlepšení zejména v oblasti komunikace a dostupnosti informací.

6. 5 Diskuze

Výsledky provedeného dotazníkového šetření poskytují zajímavý pohled na to, jak občané vnímají informovanost a transparentnost obecní samosprávy. Na základě odpovědí respondentů lze konstatovat, že většina občanů má o dění ve své obci alespoň základní přehled. Přesto se ukazuje, že existuje prostor pro zlepšení zejména v oblasti komunikace mezi obcí a jejími obyvateli.

Z výsledků výzkumu vyplývá, že většina respondentů hodnotí svou informovanost o činnosti obecního úřadu spíše pozitivně. Nejčastější odpovědí bylo hodnocení „spíše dobře“, což naznačuje, že občané mají přehled o základních informacích týkajících se fungování obce. Na druhou stranu se zde objevuje i část respondentů, která svou informovanost hodnotí negativně. Tento výsledek může naznačovat, že způsob poskytování informací není pro všechny občany dostatečně přehledný nebo dostupný. V některých případech může být problém také v tom, že občané dostupné informace aktivně nevyhledávají.

Zajímavým zjištěním je také skutečnost, že přibližně polovina respondentů uvedla, že nemá přehled o rozhodnutích zastupitelstva obce. Zastupitelstvo přitom představuje jeden z nejdůležitějších orgánů obecní samosprávy, který rozhoduje o všech zásadních otázkách týkajících se fungování obce. Pokud občané nemají dostatečný přehled o jeho rozhodování, může to mít vliv na jejich celkové vnímání transparentnosti veřejné správy. Tento výsledek může naznačovat, že informace o rozhodnutích zastupitelstva nejsou pro občany dostatečně srozumitelné nebo nejsou prezentovány způsobem, který by byl pro veřejnost atraktivní.

Podobná situace se objevila také v případě informovanosti o hospodaření obce. Výsledky ukázaly, že většina respondentů nemá přehled o rozpočtu a výdajích obce. Tato skutečnost může souviset s tím, že informace o hospodaření bývají často zveřejňovány ve formě odborných dokumentů, které mohou být pro běžného občana obtížně srozumitelné. Přesto je transparentní hospodaření obce velmi důležitým prvkem otevřené veřejné správy, protože umožňuje občanům kontrolovat, jakým způsobem jsou využívány veřejné prostředky.

Výzkum se dále zaměřil na zdroje informací, které občané využívají k získávání informací o dění v obci. Z odpovědí respondentů vyplývá, že nejčastějším zdrojem informací jsou webové stránky obce. Tento výsledek odpovídá současnému trendu

digitalizace veřejné správy, kdy obce stále více využívají internetové prostředí ke informování občanů. Významnou roli hraje také obecní zpravodaj a úřední deska. Naopak osobní kontakt s představiteli obce byl uváděn méně často. Přesto lze předpokládat, že v menších obcích může být osobní komunikace stále důležitým zdrojem informací.

Další zajímavý výsledek se týká povědomí občanů o právu na informace podle zákona č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím. Výsledky ukázaly, že většina respondentů toto právo dosud nevyužila a téměř polovina respondentů dokonce uvedla, že o této možnosti vůbec nevěděla. Tento výsledek je poměrně překvapivý, protože právo na informace představuje jeden z klíčových nástrojů, který umožňuje občanům získávat informace od orgánů veřejné správy. Nízké povědomí o této možnosti může naznačovat nedostatečnou informovanost všech občanů o jejich právech ve vztahu k veřejné správě.

Z odpovědí respondentů rovněž vyplynulo několik návrhů na zlepšení informovanosti občanů. Nejčastěji byla zmiňována potřeba častější aktualizace informací, což naznačuje, že občané mají velký zájem o aktuální a pravidelně zveřejňované informace o dění v obci. Dalším návrhem bylo zlepšení komunikace mezi občany a zastupiteli. Tato skutečnost ukazuje, že občané mají zájem o aktivnější zapojení do veřejného života a také o lepší možnost komunikovat s představiteli obce.

Celkově lze říci, že výsledky výzkumu ukazují relativně pozitivní vnímání transparentnosti a informovanosti v obcích. Přesto se objevují oblasti, ve kterých by bylo možné současný stav dále zlepšit. Jedná se především o přehlednost zveřejňovaných informací, větší informovanost o hospodaření obce a také o zvýšení povědomí všech občanů o jejich právu na informace. Zlepšení v těchto oblastech by mohlo přispět k posílení důvěry občanů ve fungování obecní samosprávy a k větší otevřenosti veřejné správy vůči veřejnosti.

7 Návrhy opatření

Na základě výsledků dotazníkového šetření lze identifikovat několik oblastí, ve kterých existuje prostor pro zlepšení úrovně informovanosti a transparentnosti obecní samosprávy. Přestože většina respondentů hodnotila svou informovanost spíše pozitivně, z výsledků výzkumu vyplývá, že občané by uvítali určité změny, které by vedly k větší přehlednosti zveřejňovaných informací a k lepší komunikaci mezi obcí a jejími obyvateli. Navržená opatření vycházejí především z odpovědí respondentů a jejich návrhů na zlepšení současného stavu.

V první řadě se jako důležité jeví pravidelnější a systematictější aktualizace informací zveřejňovaných na webových stránkách obce. Část respondentů uvedla, že by uvítala častější zveřejňování aktuálních informací, což naznačuje potřebu větší kontinuity a přehlednosti v oblasti elektronické komunikace. Webové stránky představují jeden z nejdůležitějších nástrojů komunikace mezi obcí a občany, a proto by měly obsahovat aktuální snadno dostupné informace o dění v obci. Pravidelná aktualizace může přispět k tomu, že občané budou mít lepší přehled o plánovaných projektech, rozhodnutích zastupitelstva nebo o dalších aktivitách obce.

Dalším doporučením je zvýšení přehlednosti zveřejňovaných dokumentů, zejména v oblasti hospodaření obce. Informace o rozpočtu, výdajích či veřejných zakázkách by měly být prezentovány srozumitelným způsobem, například prostřednictvím stručných shrnutí nebo grafických přehledů, které by byly přístupné také občanům bez odborného právního či ekonomického vzdělání. Zveřejnění všech informací o hospodaření obce je důležitým prvkem transparentního fungování veřejné správy, protože umožňuje občanům získat přehled o tom, jak jsou využívány veřejné prostředky.

Výsledky výzkumu rovněž poukázaly na potřebu posílení komunikace mezi zastupiteli a občany. Vhodným opatřením by mohlo být organizování pravidelných setkání, diskuzí nebo využívání sociálních sítí jako nástroje pro interaktivní komunikaci. Taková setkání mohou přispět k i lepšímu porozumění mezi obcí a jejími obyvateli, zároveň mohou občanům umožnit aktivněji se zapojit do veřejného života v obci. Kromě osobních setkání lze využívat také moderní komunikační nástroje, například sociální sítě nebo online platformy, které umožňují rychlou a efektivnější komunikaci.

V neposlední řadě se jako důležité jeví zvýšení povědomí o právu na informace podle zákona č. 106/1999 Sb. Obec by mohla na svých webových stránkách zveřejnit

stručné vysvětlení postupu při podání žádosti o informace, čímž by přispěla k posílení právního vědomí občanů a k aktivnějšímu využívání tohoto nástroje.

Navržená opatření nepředstavují zásadní systémové změny, ale spíše dílčí kroky, které mohou postupně přispět ke zvýšení transparentnosti a k posílení důvěry veřejnosti v obecní samosprávu. Jejich realizace by mohla vést k lepší informovanosti občanů a také k otevřenější komunikaci mezi obcí a jejími obyvateli, což je důležitým předpokladem pro efektivní fungování místní samosprávy.

Závěr

Cílem této bakalářské práce bylo analyzovat právo na informace a transparentnost obecních samospráv se zaměřením na okres Tachov a zhodnotit, jak občané vnímají úroveň informovanosti a otevřenosti své obce. Na základě teoretického rozboru právní úpravy, zejména zákona č. 106/1999 Sb., a následného dotazníkové šetření lze konstatovat, že stanovené cíle byly naplněny.

Teoretická část vymezila právo na informace jako jeden ze základních principů demokratického právního státu a zdůraznila význam transparentnosti pro fungování veřejné správy. Bylo poukázáno na skutečnost, že otevřenost a dostupnost informací představují důležitý nástroj kontroly veřejné moci a posilování důvěry občanů v samosprávu.

Praktická část práce prostřednictvím dotazníkového šetření poskytla konkrétní poznatky o tom, jak je transparentnost a informovanost vnímána samotnými obyvateli obcí v okrese Tachov. Z výsledků vyplývá, že většina respondentů hodnotí informovanost spíše pozitivně a obec je obecně vnímána jako transparentní. Současně se však ukázalo, že existují oblasti, ve kterých lze úroveň komunikace a poskytování informací dále rozvíjet.

Významným zjištěním je zejména skutečnost, že právo na informace podle zákona č. 106/1999 Sb. je v praxi využíváno pouze omezeně a část občanů o této možnosti ani neví. Tento poznatek poukazuje na rozdíl mezi existencí právní úpravy a jejím skutečným využíváním v praxi.

Práce tak přispívá k lepšímu pochopení toho, jak je transparentnost obecních samospráv vnímána z pohledu občanů, a potvrzuje, že otevřenost veřejné správy zůstává důležitým předpokladem důvěry a funkční demokracie na místní úrovni. Přínos práce spočívá především v propojení teoretického vymezení práva na informace s konkrétními vymezení práva na informace s konkrétními empirickými poznatky získanými v rámci regionu okresu Tachov.

Seznam použitých zdrojů

Literární zdroje

1. FUREK, Adam a kol. *Zákon o svobodném přístupu k informacím. Komentář*. 1. vydání. Praha : C.H. Beck, 2016. 1264 s. ISBN 978-80-7400-273-1.
2. HENDRYCH, Dušan. *Správní právo. Obecná část*. 9 vydání. Praha: C. H. Beck, 2016. 600 s. ISBN 978-80-7400-624-1.
3. JÄGER, Petr a kol. *Svobodný přístup k informacím. Zákon č. 106/1999 Sb*. Plzeň: Aleš Čeněk, 2025. 258 s. ISBN 978-80-7380-964-5.
4. JELÍNKOVÁ, Jitka. TUHÁČEK, Miroslav. *Zákon o svobodném přístupu k informacím. Praktický komentář*. Praha: Wolters Kluwer ČR, a. s. 2017. 271 s. ISBN 978-80-7552-859-9.
5. KLÍMA , Karel. a kol. *Komentář k Ústavě a Listině: 2 díl. 2. vydání*. Plzeň: Aleš Čeněk, 2009. 1448 s. ISBN 978-80-7380-140-3.
6. KOLMAN, Petr. Krátce k principu transparentnosti veřejné správy. *Justiční revue*. Bratislava: Ministerstvo spravodlivosti, 2011. roč 63, č. 2, s. 288-291. 3 s. ISBN 1335-6461.
7. KOLMAN, Petr. *Právo na informace*. 1. vydání. Brno: Masarykova Univerzita, 2010. 216. s. ISBN 978-80-210-5135-5.
8. KOLMAN, Petr. *Úvahy o Veřejném právu*. 1. vydání. Praha: Leges, 2014. 144 s. ISBN 978-80-7502-014-7.
9. KORBEL, František a kol. *Právo na informace: právo o svobodném přístupu k informacím: zákon o právu na informace o životním prostředí: komentář 2. vydání*. Praha: Linde Praha a.s., 2005. 410 s. ISBN 80-7201-532-X.
10. KUŽÍLEK, Oldřich, ŽANTOVSKÝ, Michael. *Svoboda informací: svobodný přístup k informacím v právním řádu ČR*. Praha: Linde Praha, a. s., 2002. 182 s. ISBN 80-7201-318-1.
11. MATES, Pavel a kol. *Ochrana osobních údajů*. Praha: Leges, 2012. 208 s. ISBN 978-80-87576-12-0.
12. PRŮCHA, Petr. *Správní právo. Obecná část*. 8. vydání. Brno: Doplněk, 2012. 427 s. ISBN 978-80-7239-281-0.
13. SCHNEIDEROVÁ, Anna. *Sdružování občanů. Tiskový zákon. Svobodný přístup k informacím*. Plzeň: C.H. Beck. 2009. 240 s. ISBN 978-80-7400-210-6.
14. SKALSKÝ, Martin a kol. *Kdo se ptá, ten se dozví – právo na informace v praxi*. 1. vydání. Praha: Arnika, 2016. 78 s. ISBN 978-80-87651-20-9.

15. SVEJKOVSKÝ, Jaroslav. POLČÁK, Stanislav, PRŮŠA, Luboš a kol. *Právo pro obce*. Plzeň: C.H. Beck. 2023. 640 s. ISBN 978-80-7400-946-4.
16. TRANSPARENCY INTERNATIONAL, *Příručka pro práci s otevřenými zdroji dat*. 1. vydání. Praha: 2015. 39 s. ISBN 978-80-87123-24-9.

Elektronické zdroje

1. .Portál veřejné správy. Online, <https://mv.gov.cz/>
2. Město Tachov. Online. <https://www.tachov-mesto.cz/uredni-deska.html>. [cit. 2025-12-16].

Legislativní dokumenty

1. Sdělení č. 209/1992 Sb., Úmluva o ochraně lidských práv a základních svobod, čl. 10
2. Vyhláška č. 120/1976 Sb., o Mezinárodním paktu o občanských a politických právech, čl. 19.
3. Ústavní zákon č. 1/1993 Sb., Ústava ČR
4. Ústavní zákon č. 2/1993 Sb., Listina základních práv a svobod
5. Zákon č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím
6. Zákon č. 128/2000 Sb., o obcích
7. Zákon č. 365/2000 Sb., o informačních systémech veřejné správy
8. Zákon č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů
9. Zákon č. 134/2016 Sb., o zadávání veřejných zakázek

Ostatní zdroje

Kromě výše uvedených zdrojů byly při zpracování bakalářské práce využity následující materiály:

- databáze Automatizovaného rozpočtového informačního systému MF ČR,

Seznam grafů

Graf 1: Délka bydliště respondentů v obci.....	33
Graf 2: Věková struktura respondentů.....	34
Graf 3: Nejvyšší dosažené vzdělání respondentů.....	35
Graf 4: Hodnocení informovanosti o činnosti obecního úřadu	36
Graf 5: Přehled respondentů o rozhodnutích zastupitelstva obce.....	37
Graf 6: Přehled respondentů o hospodaření obce.....	37
Graf 7: Zdroje informací o dění v obci.....	38
Graf 8: Vnímání transparentnosti obce.....	39
Graf 9: Vnímání zveřejňování důležitých informací obcí.....	40
Graf 10: Využití práva na informace podle zákona č. 106/1999 Sb.....	40
Graf 11: Návrhy respondentů na zlepšení informovanosti a transparentnosti obce.....	41
Graf 12: Celkové hodnocení informovanosti občanů.....	42

Seznam příloh

Příloha I: Dotazník

(obsahuje grafické zpracování odpovědí respondentů na jednotlivé otázky dotazníku)

Tento dotazník byl použit v rámci výzkumné části bakalářské práce zaměřené na transparentnost obecních samospráv. Dotazník byl distribuován mezi obyvatele obcí v okrese Tachov a byl anonymní.

Příloha I: Dotazník

Otázka č. 1: Jak dlouho žijete v obci?

- Méně než 5 let
- 5–10 let
- 11–20 let
- Více než 20 let

Otázka č. 2: Jaký je Váš věk?

- Do 25 let
- 26–40 let
- 41–60 let
- 61 let a více

Otázka č. 3: Nejvyšší dosažené vzdělání

- Základní
- Střední bez maturity
- Střední s maturitou
- Vyšší odborné / vysokoškolské

Otázka č. 4: Jak dobře se cítíte být informován/a o činnosti obecního úřadu?

- Velmi dobře
- Spíše dobře
- Spíše špatně
- Vůbec

Otázka č. 5: Máte přehled o rozhodnutích zastupitelstva obce?

- Ano
- Ne

Otázka č. 6: Máte přehled o hospodaření obce (rozpočtu a výdajích)?

- Ano
- Spíše ano
- Spíše ne
- Ne

Otázka č. 7: Jaké zdroje informací o dění v obci nejčastěji využíváte?

(možnost více odpovědí)

- Webové stránky obce
- Obecní zpravodaj
- Úřední deska
- Sociální síť obce
- Osobní kontakt
- Jiné

Otázka č. 8: Jak hodnotíte celkovou informovanost občanů o dění v obci?

(škála 1–5, kde 1 = výborně, 5 = nedostatečně)

Otázka č. 9: Myslíte si, že obec poskytuje dostatek informací o své činnosti?

- Spíše ano
- Ano
- Spíše ne
- Ne

Otázka č. 10: Využil/a jste někdy právo na informace podle zákona č. 106/1999 Sb.?

- Ano
- Ne
- Nevěděl/a jsem o této možnosti

Otázka č. 11: Co by se podle Vás mělo zlepšit v informování občanů?

(možnost více odpovědí)

- Častější aktualizace informací
- Lepší komunikace se zastupiteli

- Přehlednější webové stránky
- Více informací o hospodaření obce
- Nic, současný stav je vyhovující

Otázka č. 12: Jak byste celkově ohodnotil/a informovanost občanů ve Vaší obci?

(škála odpovídající školnímu hodnocení)

- 1 – výborně
- 2 – velmi dobře
- 3 – dobře
- 4 – dostatečně
- 5 – nedostatečně